

L'ORGANITZACIÓ DEL TERRITORI DIOCESÀ. LA DIVISIÓ ADMINISTRATIVA DEL BISBAT DE VIC I LA SEVA EVOLUCIÓ HISTÒRICA

JORDI VILAMALA SALVANS
Universitat de Barcelona

*The organization of the diocesan territory.
The administrative division of the Vic bishopric and its historical development.*

El coneixement de l'organització del territori diocesà, l'evolució de les divisions administratives, l'administració de les diòcesis i l'administració del territori senyorial, són elements clau d'informació per entendre el territori, tant en moments pretèrits com de futur, entenent territori en el sentit més ampli de la paraula. L'estudi recull l'organització i la divisió administrativa del bisbat de Vic des del segle XII fins als nostres dies, amb l'evolució de l'adscripció administrativa de les parròquies, la gestió del territori senyorial i el recull gràfic dels límits parroquials actuals.

Paraules clau: divisió territorial, bisbat de Vic, administració diocesana, administració senyorial, baronies de la mitra.

Knowing the organization of the diocesan territory, the development of its administrative divisions, the administration of the diocese and the administration of its seigneurie, provides keys to understand the territory, both past and future. The study covers the organization and the administrative division of the bishopric of Vic from the 12th century to our days, with the development of the administrative appointment of the parishes, the management of the seigneurie and the graphic presentation of the present parish limits.

Keywords: territorial division, Vic Bishopric, diocesan administration, state administration, Mitre baronies.

1. Introducció

La diòcesi és una circumscripció eclesiàstica que constitueix una església amb plena personalitat pròpia i està presidida per un bisbe. A l'Església catòlica, l'erecció, modificació i supressió d'aquesta divisió territorial és competència exclusiva de la Santa Seu, per tal com es tracta de més que d'un simple districte administratiu, ja que cada diòcesi, en el seu territori, representa l'Església universal. Les divisions territorials i administratives interessants les decideix cada bisbe, mentre que les diòcesis i les províncies eclesiàstiques –conjunt de diòcesis agrupades en determinades circumscripcions administratives al capdavant de les quals hi ha un metropolità o arquebisbe–, les determina la Santa Seu. Fins a l'any 1964, a les diòcesis catalanes el metropolità era l'arquebisbe de Tarragona. A partir d'aquesta data Barcelona va ser elevada a arxidiòcesi i va deixar de dependre de l'arquebisbat tarragoní, de manera que actualment l'arquebisbe de Tarragona és el metropolità de les diòcesis catalanes excepte de l'arquebisbat de Barcelona. Final-

ment, les diòcesis acostumen a prendre el nom de la ciutat on hi ha ubicada la seu episcopal.¹

Partint d'aquesta base, en aquest article es pretén estudiar quina ha estat l'evolució interna, territorial i administrativa del bisbat de Vic, retrocedint el màxim possible en el temps per poder establir totes les modificacions administratives que ha experimentat la diòcesi. L'interès de l'estudi s'explica per diversos motius. Primer de tot, pel coneixement històric, per tal com el discerniment de l'evolució territorial i la divisió administrativa del bisbat explica bona part de la seva història, tant des del punt de vista territorial com des de l'òptica d'evolució administrativa i, en conseqüència, de servei i de presència al territori de l'Església, amb les divisions i particions internes efectuades per poder exercir un millor govern. Un segon aspecte que aporta l'estudi és que per explicar les divisions administratives del bisbat cal perfilar l'organigrama de funcionament de la diòcesi. Finalment, el coneixement de la divisió administrativa de la institució en si ha de permetre nous estudis, tant des de l'evolució històrica com territorial, com des d'altres àmbits.²

2. Les jurisdiccions de la diòcesi

La definició del concepte 'diòcesi' ha variat al llarg dels segles i també el territori i les estructures internes i de funcionament administratiu, adaptant-se a les noves exigències que la comunitat cristiana i la societat reclamaven. Cal matisar, a més, que quan parlem d'evolució administrativa del bisbat de Vic ens referim a les variacions que hi ha hagut a partir de la restauració de la diòcesi, el

1. Segons el codi de dret canònic de 1917, cànon 215 §1, «*Compete exclusivamente a la suprema potestad eclesiástica el erigir, cambiar los límites, dividir, unir, suprimir las provincias eclesiásticas, diócesis, abadías o prelaturas nullius, vicariatos apostólicos y prefecturas apostólicas*», *Código de Derecho Canónico y legislación complementaria*. [Texto latino y versión castellana, con jurisprudencia y comentarios a cargo de Lorenzo MIGUÉLEZ DOMÍNGUEZ; Sabino ALONSO MORÁN; Marcelino CABREROS DE ANTA]. 2a ed. Madrid: Biblioteca de Autores Cristianos, 1947 (BAC; Sección II; Teología y Cánones; 7), cànon 215 §1, p. 88. Per altra banda, el codi de dret canònic que vigeix actualment, aprovat el 25 de gener de 1983, segueix els principis del Concili Vaticà II i té una inspiració més teològica, com es pot apreciar en la definició de 'diòcesi': «La diòcesi és una porció del poble de Déu, la cura pastoral de la qual és confiada al Bisbe amb la cooperació del presbiteri, de tal manera que, unida al seu pastor i aplegada per ell en l'Esperit Sant per mitjà de l'Evangelí i l'Eucaristia, constitueixi una Església particular, en la qual hi ha de debò i hi actua l'Església de Crist una, santa, catòlica i apostòlica», *Codi de dret canònic*. [Edició catalana comentada a cura d'Eduard BAJET, Bernabé DALMAU i Oriol OLEART]. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1983, cànon 369, p. 239.

2. A la base informativa d'aquest article hi ha part del treball que es va portar a terme mentre es reorganitzaven els fons arxivístics de l'Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic, durant la intervenció efectuada dins el *Projecte de reorganització i informatització de l'Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic*. La tasca va anar a càrrec dels tècnics superiors arxivers Rafel Ginebra i Molins, Anna Maria de Rocafiguera i Garcia i Jordi Vilamala Salvans. Aquest projecte estava finançat per la Diputació de Barcelona, i es va portar a terme entre el mes d'octubre de 1998 i el mes de març de 2003. Per a més informació vegeu <http://www.abev.net/>.

Tot i assumir-ne plenament l'autoria, aquest article no havia estat possible sense la inestimable col·laboració de Rafel Ginebra i Molins. Valguin aquestes ratlles d'agraïment i de dedicatòria. Així mateix, vull donar les gràcies a Enric Sorribas per la ingent tasca de confecció de la cartografia del bisbat.

segle IX, i fins a l'actualitat, bàsicament perquè la primera època –segles V-VIII–, és força desconeguda i de difícil concreció.

Un cop dit això, cal matisar un segon aspecte per no caure en confusions de terminologia. S'ha de distingir entre els límits pastorals de la diòcesi i les propietats temporals de la diòcesi. És a dir, entre les divisions administratives que els bisbes de Vic han aplicat al bisbat per poder governar millor el territori i portar a terme la tasca encomanada com a pastors de l'Església, i les possessions de l'Església vigatana com a senyora territorial d'uns termes, territoris i propietats, donats, llegats o comprats des del principi de la restauració del bisbat per tal que l'Església es pogués sostenir econòmicament i, també, perquè contribuís en la repoblació del territori català. Aquestes possessions terrenals que el bisbe administrava com a senyor jurisdiccional, comparables a una administració senyorial laica que es transmetia de bisbe a bisbe, es van extingir amb els processos desamortitzadors del segle XIX i és el que coneixem com a «baronies de la mitra». De fet, és el patrimoni que formava part de la mensa episcopal,³ per això l'Arxiu Episcopal de Vic (AEV) es coneix també com a Arxiu de la Mensa Episcopal.⁴ Per tant, en aquest article parlarem dels territoris que han administrat i administren els bisbes de Vic en la seva funció de l'Església a la diòcesi, i de les possessions de la mitra de Vic pel que fa a béns terrenals.

Resumint, doncs, fins al segle XIX els bisbats catalans i els bisbes, com a responsables màxims, exercien tres grans funcions: les derivades de la dignitat episcopal, que concerneixen al bisbe com a representant de l'Església al territori, entès en el sentit més teològic del terme; les funcions derivades de l'administració de les propietats que administrava com a senyor territorial, i les funcions derivades del govern ordinari de la diòcesi. A partir dels processos desamortitzadors del segle XIX els bisbes perden les prerrogatives senyorials i administren l'Església des de la funció pastoral i la de govern ordinari de la diòcesi.

3. El *Diccionari d'història eclesiàstica de Catalunya* recull sota la veu 'mensa episcopal': «conjunt del patrimoni i les rendes que pertanyen al bisbe. Després del concordat amb l'Estat espanyol (1851), el bisbe disposà d'una assignació dins el pressupost estatal de "culto y clero", a més de les propietats i rendes que pogués tenir la seu episcopal. [...] En els principis de l'organització de l'Església catalana, els bisbes s'anaren formant el patrimoni a base d'herències familiars i dels donatius dels comtes, que molt sovint consistien en cessions del domini de pobles. A més d'alguns pobles que encara porten el nom de bisbal, els bisbes tenien domini i jurisdicció civil sobre molts pobles i usatges feudals que perduraren fins a la desamortització. Continuaren dins del patrimoni episcopal les propietats immobles i el paper de l'Estat que fou cedit a l'Església en compensació dels béns nacionalitzats. Els bisbes rebien també en l'antiga economia la quarta episcopal, una taxa sobre els benifets vacants, els testaments i els drets de visita...». CORTS I BLAY, Ramon; GALTÉS I PUJOL, Joan; MANENT, Albert (dirs.). *Diccionari d'història eclesiàstica de Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya/Ed. Claret, 1998. v. 2, p. 603.

4. Per a més informació sobre el tema vegeu, GINEBRA I MOLINS, Rafel. «Els arxius de l'Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic. Onze segles d'història i cent anys de concentració de fons». *Lligall* [Barcelona], núm. 16 (2000), p. 12-13; i, també, VILAMALA SALVANS, Jordi. *Els arxius històrics diocesans de Catalunya. Anàlisi i proposta d'organització*. Treball de mestratge inèdit. Associació d'Arxivers de Catalunya–Universitat Autònoma de Barcelona, 2003.

Partint d'aquestes premisses, doncs, en aquest article s'estudien les divisions territorials i administratives efectuades a la diòcesi de Vic des de la restauració del bisbat i fins als nostres dies, divisions que han permès als bisbes vigatans governar la diòcesi des de les funcions més específiques del bisbe com a representant de l'Església al territori fins a les funcions com a senyor d'uns béns temporals que administrava pel fet de ser bisbe de Vic. Sense ànims de ser crítics ni de menystenir estudis tan brillants i de tanta transcendència per al coneixement del bisbat com els del pare Fra Enrique Flórez⁵ o els del docte Jaime Villanueva,⁶ convé deixar clara la diferència entre els béns de les «baronies de la mitra» i la demarcació administrativa del bisbat. En els treballs dels autors citats no es diferencia entre una cosa i l'altra –possiblement perquè, entre altres coses, en l'època que van ser escrits la diferència era més que evident–, i, al nostre entendre, això ha portat a confondre el fet que el bisbe de Vic fos senyor, per exemple, del castell d'Artés i, alhora, per la designació papal corresponent, bisbe de Vic i, per tant, dels habitants d'Artés. Insistim, no té res a veure una cosa amb l'altra pel que fa a divisions administratives. L'única coincidència era el fet que el territori del bisbat de Vic incloïa Artés. De fet, i en menor quantia, el bisbe de Vic, com a senyor jurisdiccional, tenia possessions a Cervera o a Tarragona, llocs que en el primer cas havien estat bisbat de Vic però no pas en el segon, fet que no obstava perquè fos senyor jurisdiccional o tingués certs drets sobre determinats béns. Un fet semblant passava a Caldes de Montbui, parròquia que mai no ha format part de la demarcació de la diòcesi de Vic. Finalment, i tot i ser una obvietat, cal dir que els límits territorials de les parròquies del bisbat no coincideixen amb els límits dels termes municipals actuals, en part perquè moltes parròquies són anteriors als municipis i en part perquè l'administració eclesiàstica s'organitza en funció de necessitats pròpies,⁷ que no tenen perquè coincidir amb les de les organitzacions municipals.

3. El funcionament de l'administració diocesana

Per conèixer el funcionament de l'administració diocesana cal que abans definim tant el territori inicial del bisbat i la seva posterior evolució, com els llocs on el bisbat de Vic tenia possessions terrenals en tant que senyor territorial. Després estudiarem com s'administrava.

5. FLÓREZ, Enrique. *España Sagrada*. Obra póstuma que publica el P. Fr. Manuel Risco. Madrid: Imprenta de D. Antonio de Sancha, 1774, vol. XXVIII.

6. VILLANUEVA, Jaime. *Viage literario á las iglesias de España*. Le publica con algunas observaciones Don Joaquin Lorenzo Villanueva. Madrid [etc.]: Imprenta Real [etc.], 1803-1852, vol. 6-7.

7. Un bon exemple d'aquestes necessitats pròpies és la revisió dels límits parroquials que es va portar a terme a la «Nova demarcació parroquial del bisbat de Vic» (1854-1867). AEV, lligall 2033/2 (antic 2033). Malgrat l'època en què es va realitzar, no es va propiciar la coincidència entre els límits parroquials i els municipals.

3.1. El territori

Des de l'any 516,⁸ quan Cinidi va assistir a un concili de Tarragona, i fins al 693, quan Guisfred va signar les actes del XVI Concili de Toledo, tots dos com a bisbe de la ciutat d'Ausa, va existir una diòcesi de Vic que per les bandes d'Urgell, Girona i Barcelona devia tenir la mateixa extensió que l'actual, ja que en organitzar-se aquelles diòcesis van deixar un buit a l'interior que no es va omplir fins al 881, després de la segona i definitiva conquesta del comtat d'Osona per Guifré I el Pelós (879). Sembla que durant la primera ocupació (798-826) no es va arribar a cap organització religiosa per la inseguretat del país, però la primitiva adscripció de Manresa amb els seus rèdits (889) fa suposar que amb la segona conquesta i la reorganització que se'n va derivar es refeia una organització anterior.

L'acció del comte Guifré I va deixar la diòcesi de Vic amb una frontera que anava de Montserrat a Cardona, seguint la serralada de Castellfollit del Boix i Sant Mateu de Bages. L'intent del bisbe Ató (957-971) de restaurar la metròpoli de Tarragona (971) va fer avançar la diòcesi cap a l'Anoia, però la invasió d'Almansor en va paraitzar temporalment l'obra, que es va reprendre al voltant del 990 amb el bisbe Fruia (972-993) i sobretot amb els bisbes Borrell (1010-1018) i Oliba (1017-1046), que van restaurar la frontera i van posar les bases de les esglésies de Manresa, Calaf i Montbui.

Els primers límits del bisbat van ser fixats en una butlla del papa Benet VII de l'any 978⁹ i en l'acta de consagració de la catedral de Vic de 1038;¹⁰ en tots dos documents els límits són imprecisos en arribar a l'Anoia, on encara faltava reorganitzar la part de la Segarra i de l'Urgell. Cap al 1150 el bisbat va arribar a la plena extensió per aquesta part, comprenent fins a Sidamon, a més de cinc parròquies a l'oest de Santa Coloma de Queralt i dotze dels voltants de Maldà, fins a Tarrés i l'Espluga Calba, que el 1154 es van integrar a l'arxidiòcesi de Tarragona.

El bisbat es va mantenir sense variacions fins a la creació del bisbat de Solsona (1593), quan una butlla de 1597 va confirmar l'adscripció a Solsona dels antics deganats d'Urgell i de la Segarra (aquest només parcialment) des de Sidamon fins a una línia que corria per Vallfogona de Riucorb, Sant Pere dels Arquells i Montpalau, deixant 21 parròquies per a Solsona, entre les quals Cervera, Tàrrega, Verdú, Mollerussa i Anglesola. Altres petites variacions es van fer el 1827, amb la pèrdua de Sant Marçal de Montseny, la incorporació de

8. La informació per redactar aquest apartat ha estat extreta de VILAMALA SALVANS, Jordi. *Els arxius històrics diocesans de Catalunya...* Op. cit., p. 113-116.

9. Per consultar els límits de l'any 978, cf. JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard. *Diplomatari de la catedral de Vic. Segles IX-X*. 1a. ed. Vic: Patronat d'Estudis Osonencs; Vic: Publicacions de l'Arxiu, Biblioteca i Museu Episcopals de Vic, 1 v., 1980-1996, p. 371-373.

10. Per consultar els límits de l'any 1038, cf. ORDEIG I MATA, Ramon. *Diplomatari de la catedral de Vic. Segle XI*. 1a ed. Vic: Patronat d'Estudis Osonencs; Vic: Publicacions de l'Arxiu i Biblioteca Episcopals de Vic, 1 v., 2003, p. 299-300.

Borredà i Aranyonet al voltant de 1835, i la pèrdua de Montserrat, amb Marganell i Monistrol, el 1874.¹¹

La darrera reforma dels límits del bisbat data de 1957 amb la pèrdua de 28 parròquies en els sectors de Santa Coloma de Queralt i part de l'arxiprestat de Calaf, pel fet de pertànyer aquestes a les províncies de Tarragona i de Lleida, a les quals cal afegir les poblacions de la Molsosa, Súria i Balsareny, passades a Solsona, i el guany d'una franja territorial del bisbat de Barcelona, l'arxiprestat de Camprodon i les parròquies de Vilanova del Camí i la Pobla de Claramunt, al sector de l'Anoia. En l'actualitat el bisbat de Vic comprèn íntegrament la comarca d'Osona, la major part de les del Ripollès, el Bages i l'Anoia, i part de les de la Selva, el Vallès Oriental, el Vallès Occidental, el Berguedà i la Garrotxa.

3.2. Els administradors

L'administració diocesana sempre ha estat encapçalada pel bisbe.¹² L'estructura administrativa de les primeres èpoques ens és força desconeguda, tot i que hi ha constància que la cúria diocesana i els organismes judicials han existit sempre, si bé n'han variat les funcions i el nom. Altres càrrecs, en canvi, s'han creat *a posteriori*. El bisbe per administrar la diòcesi comptava –i compta–, amb col·laboradors que l'ajudaven. Els principals eren els caps de les divisions administratives en què s'havia estructurat el territori (degans, arxiprests...); la resta, persones designades per portar a terme una acció en concret (procura, visita pastoral...). Sense oblidar, com és lògic, tota la maquinària administrativa diocesana, que estava –i està–, centralitzada a la Cúria administrativa del bisbat, a Vic, i tots els membres de l'Església que conformen cada parròquia i que tenen la seva administració particular, des del rector i el vicari fins als fidels.¹³ Actualment, l'organigrama de funcionament del bisbat de Vic es resumeix a la taula que presentem:

11. JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard. *La ciutat de Vic i la seva història*. Barcelona: Curial ed., 1994 (3 ed.), p. 423. CARDONA, Osvald. *Montserrat*. Barcelona: Destino, 1977, p. 198.

12. Excepte en els casos de Seu vacant que assumia el càrrec el Capítol de la catedral fins que el nou bisbe havia pres possessió de la diòcesi. Actualment, el codi de dret canònic de 1983 estableix que «en quedar vacant la seu, el govern de la diòcesi fins a la constitució d'un Administrador diocesà passa al Bisbe auxiliar, i si n'hi ha diversos, al més antic de la promoció; si no hi ha Bisbe auxiliar, al col·legi de consultors, llevat que la Santa Seu hagi disposat altrament», *Codi de dret canònic*. *Op. cit.*, 1983, cànon 419, p. 270.

13. Un document redactat entre 1782 i 1787, segurament perquè el futur bisbe de Vic –probablement Francisco de Veyan y Mola–, se situés a la diòcesi que passava a governar, ens informa, entre altres coses, d'aquests fets. Transcrivim directament el document «Obispado de Vique» que es conserva a l'Arxiu Administratiu del Bisbat de Vic, p. 8: «2º *Que explica el método y orden con que está distribuida la jurisdicción eclesiástica en el obispado. En la ciudad de Vich, sede del obispado, tiene su provisor, llamado Vicario General y oficial con dos curias, la una llamada del Vicariato Eclesiástico y la otra del Oficialato; de la primera el nombramiento de escribano pertenece al obispo, y de la segunda al cabildo, y por lo demás del obispado, para la administración de justicia hay cinco Deanatos, con sus respectivos vicarios foráneos, escribanos y tribunal en forma, que son, a saber, Deanato de Bages, por otro nombre de Manresa, Deanato de Prats de Rey, Deanato de Ygualada, Deanato de Santa Coloma de Queralt, y Deanato de San Juan de las Abadesas, alias de Ripoll*».

ESTRUCTURA ADMINISTRATIVA DEL BISBAT DE VIC (2006)		
CÚRIA DIOCESANA	Bisbe titular de la diòcesi	Mons. Romà Casanova
	Organismes amb seu a la cúria diocesana	Vicaria general
		Vicaria episcopal
		Vicaria judicial
		Secretaria general-cancelleria
		Administració diocesana
		Departament del patrimoni artístic
		Revisió de publicacions
	Arxiprestes	Arxipreste de Vic
		Arxipreste del Ripollès
		Arxipreste del Ter-Collacabra
		Arxipreste del Lluçanès
		Arxipreste de Guillerries-Congost
		Arxipreste del Moianès
		Arxipreste de Manresa
		Arxipreste de Bages-Nord
		Arxipreste de Bages-Sud
		Arxipreste de l'Anoia-Segarra
	Organismes assessors del bisbe	Consell presbiteral
Col·legi de consultors		
Consell diocesà de pastoral		
Consell diocesà per als assumptes econòmics		
CAPÍTOLS DE CANONGES	Capítol de l'Església Catedral Basílica de Sant Pere de Vic	
	Capítol de la Col·legiata Basílica de Santa Maria de la Seu de Manresa	
SERVEIS DIOCESANS	Delegacions episcopals	Apostolat seglar
		Federació de moviments diocesans (Acció Catòlica)
		Atenció als catòlics de ritu oriental
		Càritas i migració
		Catequesi
		Causes dels sants
		Ecumenisme i diàleg interreligiós
		Ensenyament
		Família i vida
		Missions i cooperació entre les esglésies
		Mitjans de comunicació social

ESTRUCTURA ADMINISTRATIVA DEL BISBAT DE VIC (2006)		
SERVEIS DIOCESANS	Delegacions episcopals	Pastoral de joves
		Pastoral de salut
		Pastoral obrera
		Pastoral penitenciària
		Pastoral rural
		Pastoral universitària
		Patrimoni cultural
		Santuaris i turisme
		Vida consagrada
	Secretariats diocesans	Diaconat permanent
		Foment de les vocacions
		Formació permanent del clergat
		Litúrgia
		Pastoral social
	Associacions de fidels	Adoració nocturna
		Apostolat de l'oració
		Federació diocesana de viudes
		Germandat Obrera d'Acció Catòlica (GOAC)
		Grups d'oració i amiatat
		Minyons Escoltes/Guies Sant Jordi de Catalunya
		Renovació carismàtica catòlica
		Vida creixent
	Altres organismes i entitats	Casal de l'Església - Vic
		Casal interparroquial de l'Església - Igualada
Despatx interparroquial de Manresa		
Despatx arxiprestal de Vic		
Mutualitat sacerdotal Sant Antoni Maria Claret		
Residències sacerdotals		
CENTRES DE FORMACIÓ	Centres de formació diocesans	Seminari Diocesà
		Institut Superior de Ciències Religioses
		Centre de Pensament Cristià – Manresa
		Escola de Formació Cristiana – Seus diverses
	Centres de formació interdiocesans	Seminari Major Interdiocesà
		Facultat de Teologia de Catalunya

Així doncs, actualment el bisbat de Vic s'estructura a partir d'una multiplicitat d'organismes que, tot sigui dit, a vegades fan difícil la comprensió del funcionament de la institució.

L'estructura administrativa de les «baronies de la mitra» ens és pràcticament desconeguda. Sabem que el bisbe es valia de procuradors per administrar el territori, que nomenava els escrivans de cada baronia, i que en diverses poblacions tenia el dret de nomenar batlle.¹⁴ També que els rectors feien d'agents i d'informadors i, sovint, administraven els béns terrenals del bisbe alhora que els béns de la parròquia, fet que pot portar certa confusió entre unes i altres possessions i atribucions. En qualsevol cas, els documents d'administració d'aquestes possessions territorials es custodiaven a la cúria de Vic i han donat lloc a sèries tan importants dins de l'arxiu episcopal com la de pergamins, la de capbreus o la de plets.¹⁵

4. Les divisions administratives

Un cop delimitada l'estructura administrativa de la diòcesi, cal dibuixar les divisions administratives o territorials i la seva evolució. Cal partir de la base que aquestes divisions es van efectuar amb criteris d'eficàcia administrativa i que, per tant, van molt lligades als canvis socials, polítics, demogràfics i històrics de cada època, canvis que l'Església va efectuar per poder exercir una millor administració i control, entesos els dos conceptes en el sentit més ampli del terme.

4.1. L'organització diocesana

Històricament, el bisbat de Vic s'ha estructurat en un seguit de circumscripcions administratives que han variat al llarg del temps. Les primeres notícies de les demarcacions episcopals daten del segle XII i la darrera modificació és de 27 de juliol de 1984¹⁶ (entremig hi ha modificacions el segle XIII i els anys 1370,

14. Segons el citat document «Obispado de Vique», les baronies de la mitra s'estructuraven de la següent manera: «3º De la jurisdicción civil que tiene el Obispo en los lugares de su señoría, y de las preeminencias que goza. Nombra los escribanos del colegio de la ciudad de Vich, bien que ha de nombrar necesariamente los que le presenta el Ilustre Cabildo, por haber los Señores Obispos cedido este derecho... Nombra bayle en la parroquia de Santa Eulalia de Riuprimer, en la de Santa Maria de Seva, San Martín del Brull, San Christoval de la Castaña, Santa Maria de Horta; y en las de San Hipólito y Viñolas, San Martín de Sobremunt, Santa María de Artés, y Sallent, nombra bayles y regidores; y en la de Santa María de Castellnou pone bayle criminal tan solamente; y por último, en la parroquia de Nalech del campo de Tarragona, pone bayle y sosbayle. Este año los de la parroquia de Santa Cecilia de Voltregá se han separado de la de San Hipólito, con que el obispo tendrá otra baylia más.

»Para la administración de justicia en estos lugares, tiene su tribunal llamado de las Baronias del Señor Obispo...». Arxiu Administratiu del Bisbat de Vic, «Obispado de Vique», *op. cit.*, p. 9-10.

15. Per a més informació vegeu www.abev.net.

16. Cal destacar que la darrera i actual reorganització arxiprestal de 1984 elimina un concepte que havia tingut continuïtat des d'antic: la capitalitat. Fins llavors la parròquia cap d'arxiprestat, de la qual acostumava a prendre el nom la divisió administrativa –Calaf, Moià, Olost, etc.–, era la parròquia arxiprestal, i el seu rector n'era automàticament l'arxipreste. Això l'any 1984 es perd. L'arxiprestat esdevé una concentració de parròquies iguals i l'arxipreste és escollit entre els rectors d'aquestes parròquies i el bisbe.

1597, 1634, 1854-1855, 1868, 1877-1878, 1945 i 1957, a banda de canvis menors). Al principi aquestes divisions administratives s'anomenaven deganats però des del decret episcopal de 20 de desembre de 1854, reajustat amb el decret de 20 de juny de 1855, s'anomenen arxiprestats.¹⁷ Actualment, el bisbat està dividit en 10 arxiprestats; té una basílica-catedral, 248 parròquies i 53 parròquies sufragànies;¹⁸ una extensió de 4.184,38 km² i 388.649 habitants.¹⁹

Per exposar l'evolució administrativa del bisbat de manera entenedora, es parteix de l'estructura que tenia la diòcesi segons la divisió de 1634 –vigent fins a la reestructuració de 1854–, i s'especifiquen les modificacions que ha patit cada demarcació fins als nostres dies.²⁰

4.1.1. Deganat-arxiprestat de l'Oficialat

Del deganat o demarcació administrativa de l'Oficialat, amb capital a Vic, en tenim notícies des del segle XII, quan s'anomenava 'deganat de l'Oficialat', encara que segurament la seva existència va intrínsecament lligada a la seu osonenca i és més que probable que aquesta demarcació existeixi des dels orígens del bisbat. Sabem de la seva continuïtat per les reformes administratives del segle XIII i de 1370, que no l'afecten de manera específica. El primer canvi important en la composició de l'Oficialat es dona en el decret episcopal de 23 de desembre de 1597, perquè se li van annexar els antics deganats del Lluçanès i del Moianès, dels quals tenim notícia des del segle XII. En canvi, la reestructuració del bisbat de l'any 1634 no va significar cap modificació important en la composició de l'Oficialat.

La divisió administrativa de 1634 va durar fins a la reorganització del bisbat arran del decret de 20 de desembre de 1854, que es va reajustar amb un decret de 20 de juny de 1855, quan els antics deganats van passar a denominar-se arxiprestats. Amb l'aplicació del decret de 1854 el deganat de l'Oficialat va passar a anomenar-se arxiprestat de l'Oficialat de Vic, tot i que és comú trobar-lo simple-

17. Per a la confecció d'aquest apartat s'ha consultat la pàgina web de l'Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic, www.abev.net, i les fonts documentals i bibliografia que se cita a continuació:

–AEV. Visites Pastorals. AEV/1222.

–SANFELIU I PADRÓS, Josep. *Guia parroquial del bisbat de Vic*. Manresa: Impr. Vives, 1906.

–JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard. *Itinerario histórico de las parroquias del Obispado de Vich*. Vic: Impr. Anglada, 1945-1952; *Hoja Parroquial* (Separata).

–*Boletín eclesiástico del Obispado de Vic*. Any 1855 [v. 1, p. 4-9, 60-63, 312-315, 396-401]; v. 2, p. 37-38, 77-80, 122-123, 161-162, 265-266]; Any 1856 [p. 110-111, 128-131, 284-285]; Any 1857 [v. 5, p. 355-357; 1866, p. 136-139, 152-155]; Any 1867 [p. 314-315]; Any 1868 [p. 60-99, 295]; Any 1876 [p. 461-465]; Any 1945 [p. 177-179, 190-194]; Any 1957 [p. 9-11, 216-221]; Any 1984 [p. 246-253].

18. «Església o parròquia sufragània és la que depèn d'una església o parròquia principal». *Diccionari d'història eclesiàstica de Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Ed. Claret, 2001, v. 3, p. 482. En aquest article només es recullen les divisions administratives amb entitat jurídica i sota autoritat del bisbe de Vic; per això no es fa referència a capelles, santuaris, monestirs, etc.

19. Les dades del bisbat s'han extret del *Butlletí Oficial del Bisbat de Vic*. *Op. cit.*, 2006, p. 10.

20. Vegeu a l'apèndix la taula «Esquema de l'evolució administrativa del bisbat de Vic (mitjan s. XII-1984)».

ment com a Oficialat de Vic o Oficialat. Per aquest decret, la circumscripció de l'Oficialat de Vic es va veure reduïda perquè es van crear els arxiprestats de Moià i Olost, recuperant els antics deganats del Lluçanès i el Moianès; també es van crear, amb parròquies que fins llavors pertanyien a l'Oficialat de Vic, els arxiprestats de Torelló i de Sant Hilari Sacalm. El nou reajustament de 10 d'agost de 1868, que no va entrar en vigor, no va afectar l'estructura de l'Oficialat, com tampoc ho va fer el de 10 de juny de 1877 (de fet es tractava de l'aplicació del decret de 1868).

Ja en el segle XX, les modificacions de les demarcacions administratives de 12 i 20 de juliol de 1945 van significar nous canvis importants: l'Oficialat de Vic va passar a anomenar-se arxiprestat Major i, al mateix temps, es van crear nous arxiprestats amb parròquies que fins als decrets de 1945 eren de l'antic Oficialat de Vic. Així, es van crear els arxiprestats de Centelles, Corcó, Manlleu i Taradell. La nova reorganització de les delimitacions diocesanes de 30 de setembre de 1957 no va significar canvis importants en l'estructuració de l'arxiprestat Major, mentre que el decret de 27 de juliol de 1984 va significar un canvi radical en l'organització administrativa del bisbat: van desaparèixer els arxiprestats creats el 1878 i el 1945, que van quedar subsumits entre les noves demarcacions d'arxiprestat de Vic, que inclou pràcticament totes les parròquies de l'antiga demarcació de l'arxiprestat Major i algunes dels antics arxiprestats de Manlleu i Taradell; l'arxiprestat Ter-Collsabra, que inclou les parròquies dels antics arxiprestats de Corcó, Manlleu, i Torelló; i l'arxiprestat Guillerics-Congost, que engloba els antics arxiprestats de Centelles, Sacalm i Taradell i algunes parròquies de l'arxiprestat Major.

4.1.1.1. Arxiprestat de Moià

L'arxiprestat de Moià es crea amb el decret episcopal de 20 de desembre de 1854, que es va reajustar amb un decret de 20 de juny de 1855, i es forma a partir d'una part de les parròquies de la circumscripció del deganat de l'Oficialat. De fet, aquestes parròquies, almenys des del segle XII i fins a la reestructuració de 1597, formaven part de l'antic deganat del Moianès, que va quedar subsumit en el de l'Oficialat amb la reestructuració de 1597.

L'estructura de 1854-1855 es manté invariable fins a les modificacions de les demarcacions administratives de 12 i 20 de juliol de 1945, que van significar nous canvis a l'arxiprestat de Moià, quan aquest va perdre una part de les parròquies que es van transferir a l'arxiprestat d'Artés, de nova creació. La nova reorganització de les delimitacions diocesanes de 30 de setembre de 1957 no va significar canvis importants en l'estructuració de l'arxiprestat. Finalment, el decret de 27 de juliol de 1984 va suposar la creació de l'arxiprestat del Moianès, format per les parròquies de l'antic arxiprestat de Moià, excepte algunes que es van transferir al nou arxiprestat de Bages-Nord.

4.1.1.2. Arxiprestat d'Olost

L'Arxiprestat d'Olost es crea amb el decret episcopal de 20 de desembre de 1854, que es va reajustar amb el decret de 20 de juny de 1855. Es forma a partir d'una part de les parròquies de la circumscripció del deganat de l'Oficialat. De fet, aquestes parròquies, almenys des del segle XII i fins a la reestructuració de 1597, formaven part de l'antic deganat del Lluçanès, que va quedar subsumit en el de l'Oficialat amb la reestructuració de 1597.

El 1835 i en suprimir la desamortització les jurisdiccions dels ordes regulars es va incorporar la parròquia de Santa Maria de Salelles al deganat. Fins aleshores depenia de Ripoll i era *nullius diocesis*. Possiblement en aquesta època es va incorporar també Sant Cugat del Racó, que en el decret de 1854 ja no apareix dins del bisbat de Vic.

L'estructura de 1854-1855 es va mantenir fins a les modificacions de les demarcacions administratives de 12 i 20 de juliol de 1945, que van introduir canvis importants a l'arxiprestat d'Olost, perquè va perdre una part de les parròquies que es van transferir als arxiprestats d'Artés i Prats de Lluçanès, de nova creació, i va rebre algunes parròquies als arxiprestats de Santa Maria de la Seu de Manresa, Torelló, Manlleu i Major. La nova reorganització de les delimitacions diocesanes de 30 de setembre de 1957 no va significar canvis importants en l'estructuració de l'arxiprestat, però el decret de 27 de juliol de 1984 va portar la creació de l'arxiprestat del Lluçanès, format pels antics arxiprestats d'Olost i de Prats de Lluçanès, i algunes parròquies dels arxiprestats de Torelló, Manlleu i Major. Per contra, algunes parròquies dels antics arxiprestats d'Olost i de Prats de Lluçanès es van incloure en les noves demarcacions de Ter-Collscabra i Bages-Nord.

4.1.1.3. Arxiprestat de Sant Hilari Sacalm

L'arxiprestat de Sant Hilari Sacalm es crea amb el decret episcopal de 20 de desembre de 1854, que es va reajustar amb un decret de 20 de juny de 1855, i es forma a partir d'una part de les parròquies de la circumscripció del deganat de l'Oficialat.

L'arxiprestat no va variar fins a les modificacions de les demarcacions administratives de 12 i 20 de juliol de 1945, en què va perdre una part de les parròquies que es van transferir als arxiprestats de Taradell i Corcó, de nova creació. La nova reorganització de les delimitacions diocesanes de 30 de setembre de 1957 no va significar canvis importants en l'estructuració de l'arxiprestat, però el decret de 27 de juliol de 1984 va subsumir l'arxiprestat de Sacalm dins del nou arxiprestat Guillerics-Congost, si bé algunes parròquies es van enclavar a l'arxiprestat Ter-Collscabra.²¹

21. L'any 1967, arran de la construcció del pantà de Sau a partir de l'any 1949 que va inundar bona part de les pagesies del terme, es va suprimir la parròquia de Sant Martí de Querós, agregant el terme no inundat a la de Sant Romà de Sau. Ela mateix any 1967 a causa de la construcció del pantà de Susqueda que va negar el poble l'any 1961, es va suprimir la parròquia de Sant Vicenç de Susqueda; el terme restant va ser agregat a la parròquia de Sant Martí Sacalm.

4.1.1.4. Arxiprestat de Torelló

L'arxiprestat de Torelló es crea amb el decret episcopal de 20 de desembre de 1854, que es va reajustar amb un decret de 20 de juny de 1855, i es forma a partir d'una part de les parròquies de la circumscripció del deganat de l'Oficialat.

Les modificacions de les demarcacions administratives de 12 i 20 de juliol de 1945 van significar lleugers canvis a l'arxiprestat, que va perdre les parròquies que es van transferir als arxiprestats de Manlleu i Corcó, de nova creació. Finalment, el decret de 27 de juliol de 1984 va subsumir l'arxiprestat de Torelló dins del nou arxiprestat Ter-Collscabra.

4.1.2. Deganat-arxiprestat dels Prats de Rei-Calaf

El deganat o demarcació administrativa dels Prats de Rei, primer amb capital a Prats de Rei i des del 1856 a Calaf, es crea amb el decret episcopal de 23 de desembre de 1597 i es forma a partir de la desmembració del deganat de la Segarra, del qual tenim notícies des del segle XII. La reestructuració de l'any 1634 va aportar algunes parròquies del deganat d'Igualada al dels Prats de Rei.

La reestructuració de 1634 va durar fins al reajustament de les divisions administratives del bisbat amb el decret de 20 de desembre de 1854, quan els antics deganats van passar a denominar-se arxiprestats. De tota manera, la nova divisió administrativa del decret de 1854, que es va reajustar amb un decret de 20 de juny de 1855, preveia que a la mort del rector dels Prats de Rei l'arxiprestat passés a anomenar-se arxiprestat de Calaf i no dels Prats de Rei; així el 7 de març de 1856 la seu de l'arxiprestat va passar a la vila de Calaf i va prendre el nom d'aquesta població. El nou reajustament de 10 d'agost de 1868, que no va entrar en vigor, preveia la pèrdua d'algunes parròquies de l'arxiprestat a favor dels arxiprestats de Manresa i Igualada, fet que es va produir amb el decret de 10 de juny de 1877 (en realitat es tractava de l'aplicació del decret de 1868).

Les modificacions de les demarcacions administratives de 12 i 20 de juliol de 1945 van transferir algunes parròquies de l'arxiprestat d'Igualada al de Calaf i van segregar parròquies de l'arxiprestat de Calaf cap als d'Igualada i Manresa (Crist Rei). La nova reorganització de les delimitacions diocesanes de 30 de setembre de 1957 no va afectar Calaf, mentre que el decret de 27 de juliol de 1984 significa un canvi radical en l'organització administrativa del bisbat: desapareix l'arxiprestat de Calaf, que queda subsumit entre les noves demarcacions de Bages-Nord, Bages-Sud i Anoia-Segarra.

4.1.3. Deganat-arxiprestat d'Igualada

El deganat o demarcació administrativa d'Igualada, amb capital a Igualada, es crea amb el decret episcopal de 23 de desembre de 1597 i es forma a partir de la desmembració del deganat de la Segarra, del qual tenim notícies des del segle XII. La reestructuració del bisbat de l'any 1634 va significar que algunes parròquies

del deganat d'Igualada passessin als deganats de Santa Coloma de Queralt i dels Prats de Rei.

La divisió administrativa de 1634 va durar fins a la remodelació de les divisions administratives del bisbat amb el decret de 20 de desembre de 1854, que es va reajustar amb un decret de 20 de juny de 1855, quan els antics deganats van passar a denominar-se arxiprestats. Amb l'aplicació del decret de 1854 l'arxiprestat d'Igualada va perdre algunes parròquies que es van transferir als arxiprestats dels Prats de Rei-Calaf, Santa Coloma de Queralt i Manresa. El nou reajustament de 10 d'agost de 1868, que no va entrar en vigor, no va afectar l'estructura de l'arxiprestat, com tampoc ho va fer el de 10 de juny de 1877 (de fet es tractava de l'aplicació del decret de 1868).

Les modificacions de les demarcacions administratives de 12 i 20 de juliol de 1945 van transferir algunes parròquies de l'arxiprestat de Calaf i del de Manresa cap al d'Igualada, i van segregar parròquies de l'arxiprestat d'Igualada cap al de Calaf. La nova reorganització de les delimitacions diocesanes de 30 de setembre de 1957 va significar que diverses parròquies de l'arxiprestat passessin als bisbats de Tarragona i Solsona, mentre que el decret de 27 de juliol de 1984 significa un canvi radical en l'organització administrativa del bisbat: desapareix l'arxiprestat d'Igualada, que queda subsumit entre les noves demarcacions de Bages-Nord i Anoia-Segarra.

4.1.4. Deganat-arxiprestat de Manresa

Del deganat o demarcació administrativa de Manresa en tenim notícies des del segle XII, quan s'anomenava deganat del Bages, amb capital a Manresa, i sabem de la seva continuïtat per les reformes administratives del segle XIII i la de l'any 1370. El decret episcopal de 23 de desembre de 1597 va significar el canvi de nom de Bages per Manresa. La reestructuració del bisbat de l'any 1634 va significar que algunes parròquies del deganat de Manresa passessin al deganat dels Prats de Rei.

La divisió administrativa de 1634 va durar fins a la remodelació de les divisions administratives del bisbat amb el decret de 20 de desembre de 1854, que es va reajustar amb un decret de 20 de juny de 1855, quan els antics deganats van passar a denominar-se arxiprestats. Amb l'aplicació del decret de 1854 l'arxiprestat de Manresa va rebre algunes parròquies de l'arxiprestat dels Prats de Rei-Calaf. El nou reajustament de 10 d'agost de 1868, que no va entrar en vigor, no va afectar l'estructura de l'arxiprestat, com tampoc ho va fer el de 10 de juny de 1877 (de fet es tractava de l'aplicació del decret de 1868). El 1874 es va perdre una part del territori quan l'Abadia de Montserrat i les parròquies que en depenien van passar a la jurisdicció del bisbat de Barcelona.

Les modificacions de les demarcacions administratives de 12 i 20 de juliol de 1945 van significar la divisió de l'arxiprestat en tres: arxiprestat de Santa Maria de la Seu de Manresa, arxiprestat de Nostra Senyora del Carme de Manresa i arxiprestat de Crist Rei de Manresa. Amb aquest reajustament es van incorporar algu-

nes parròquies de l'arxiprestat de Calaf al de Crist Rei, algunes de l'arxiprestat d'Olost al de Santa Maria de la Seu, i algunes de l'arxiprestat de Moià al de Nostra Senyora del Carme. La nova reorganització de les delimitacions diocesanes de 30 de setembre de 1957 va significar que diverses parròquies dels arxiprestats de Santa Maria de la Seu i de Crist Rei passessin al bisbat de Solsona, mentre que el decret de 27 de juliol de 1984 va significar un canvi radical en l'organització administrativa del bisbat: van desaparèixer els arxiprestats creats el 1945 que van quedar subsumits entre les noves demarcacions de l'arxiprestat de Manresa, que inclou parròquies de les tres antigues demarcacions (Seu de Manresa, Nostra Senyora del Carme i Crist Rei); arxiprestat de Bages-Nord, que inclou parròquies de les antigues jurisdiccions de la Mare de Déu del Carme de Manresa, de Santa Maria de la Seu de Manresa, d'Artés i de Prats de Lluçanès, i arxiprestat de Bages-Sud, que inclou parròquies de les antigues jurisdiccions de Manresa (Seu de Manresa, Nostra Senyora del Carme i Crist Rei) i parròquies de l'antic arxiprestat de Calaf.

4.1.5. Deganat-arxiprestat de Ripoll

Del deganat o demarcació administrativa de Ripoll en tenim notícies des del segle XII, quan s'anomenava deganat del Ripollès, amb capital a Ripoll, i sabem de la seva continuïtat per les reformes administratives del segle XIII i la de l'any 1370. El decret episcopal de 23 de desembre de 1597 va significar el canvi de nom de Ripollès per Ripoll. La reestructuració del bisbat de l'any 1634 no va significar cap canvi important per a la demarcació. El 1835 i en suprimir la desamortització les jurisdiccions dels ordes regulars es van incorporar les parròquies de Santa Maria de Borredà, Sant Romà d'Aranyonet, Sant Esteve de Comià i Sant Vicenç de Maçanós al deganat. Fins aleshores depenien de Ripoll i eren *nullius diocesis*.

Amb l'aplicació del decret de 1854 l'antic deganat de Ripoll es va dividir en dos arxiprestats: l'arxiprestat de Ripoll i l'arxiprestat de Sant Joan de les Abadesses. El nou reajustament de 10 d'agost de 1868, que no va entrar en vigor, no va afectar l'estructura de l'arxiprestat, com tampoc ho va fer el de 10 de juny de 1877 (de fet es tractava de l'aplicació del decret de 1868), amb l'excepció que va canviar el nom de l'arxiprestat de Sant Joan de les Abadesses, per arxiprestat de les Abadesses.

Les modificacions de les demarcacions administratives de 12 i 20 de juliol de 1945 no van significar cap modificació administrativa en els arxiprestats. La nova reorganització de les delimitacions diocesanes de 30 de setembre de 1957 va significar que diverses parròquies que fins llavors depenien del bisbat de Girona passessin a formar part del bisbat de Vic, que va crear la nova demarcació d'arxiprestat de Camprodon; també es va transferir la parròquia de Sant Vicenç de Palmerola, del bisbat de Solsona. El decret de 27 de juliol de 1984 va significar un canvi radical en l'organització administrativa del bisbat: els arxiprestats de Ripoll, Abadesses i Camprodon van quedar subsumits en l'arxiprestat del Ripollès.

4.1.6. Deganat-arxiprestat de Santa Coloma de Queralt

El deganat o demarcació administrativa de Santa Coloma de Queralt es crea amb un decret episcopal de l'any 1634, amb la capital a Santa Coloma de Queralt.

Des del segle XII coneixem que entre les divisions administratives del bisbat de Vic hi havia la d'Urgell, que entre 1146 i 1154 va perdre tot un seguit de parròquies com Conesa, les Piles, Biure, Forès, Rocafort i 12 parròquies dels voltants de Maldà fins a Tarrés i l'Espluga Calba, que es van integrar a la diòcesi de Tarragona. Al voltant de 1370 el deganat d'Urgell es va dividir en els deganats d'Alt Urgell, amb capital a Tàrrega, i Baix Urgell, amb capital a Cervera. Amb la creació del bisbat de Solsona, el 1593, una part de les parròquies que formaven aquests deganats es va transferir a la nova seu episcopal, i el decret episcopal de 23 de desembre de 1597 va crear, amb les parròquies que no s'havien transferit, el deganat de Sant Antolí. El 1634 es crea el deganat o demarcació administrativa de Santa Coloma de Queralt a partir d'algunes parròquies del deganat d'Igualada i, especialment, de l'absorció del deganat de Sant Antolí.

La divisió administrativa de 1634 va durar fins a la remodelació de les divisions administratives del bisbat amb el decret de 20 de desembre de 1854, que es va reajustar amb un decret de 20 de juny de 1855, quan els antics deganats van passar a denominar-se arxiprestats. Amb l'aplicació del decret de 1854 l'arxiprestat de Santa Coloma de Queralt va rebre algunes parròquies de l'arxiprestat d'Igualada. El nou reajustament de 10 d'agost de 1868, que no va entrar en vigor, no va afectar l'estructura de l'arxiprestat, com tampoc ho va fer el de 10 de juny de 1877, amb l'excepció que va canviar el nom de l'arxiprestat que es va passar a dir arxiprestat de Queralt.

Les modificacions de les demarcacions administratives de 12 i 20 de juliol de 1945 no van afectar l'arxiprestat. La nova reorganització de les delimitacions diocesanes de 30 de setembre de 1957 va significar la desaparició de l'arxiprestat, en passar la gran majoria de les seves parròquies als bisbats de Tarragona i Solsona, i alguna d'elles a l'arxiprestat d'Igualada.

4.2. *El territori de les baronies*

Les possessions territorials de les baronies de la mitra que els bisbes de Vic administraven pel fet de ser senyors jurisdiccionals i bisbes de Vic, es dividien en vuit circumscripcions o divisions territorials. Algunes d'aquestes possessions venien per llegats, cessions i donacions fetes durant la reconquesta i refundació del bisbat, i d'altres per intercanvis, permutes, llegats i adquisicions més tardanes. A continuació passem a descriure cada una d'aquestes divisions territorials que el bisbat administrava, insistim, en el seu càrrec de senyor jurisdiccional. No fem esment dels ingressos que tenia el bisbat pels beneficis eclesiàstics vacants.²²

22. La informació per confeccionar aquest apartat ha estat treta de www.abev.net. Entre parèntesis s'anoten les dates extremes de la documentació que es conserva de cada baronia a l'Arxiu Biblioteca Episcopal de Vic (ABEV).

4.2.1. Vic i parròquies foranes (termes de Gurb, Santa Eulàlia de Riuprimer, el Brull, Voltregà i Aiguafreda) (961-s. XIX)

Incloïa els béns que tenia la mitra a la ciutat de Vic. Els béns del terme i castell de Gurb, que abraçaven les parròquies de Sant Esteve de Granollers de la Plana, Sant Julià Sassorba, Sant Cristòfol de Vespella, Sant Andreu de Gurb i Sant Bartomeu del Grau. El béns de la mitra al terme i parròquia de Santa Eulàlia de Riuprimer, formats entorn de l'antic castell de Torroella i encomanats als prelats vigatans i que incloïen, a banda dels citats, la parròquia de Sant Jaume i Sant Cugat d'Alboquers. Els béns del terme i castell del Brull, que pertanyien a la mitra de Vic per la compra que havien fet al segle XIII d'alguns drets als castllans, i que incloïa els llocs i parròquies de Seva, Sant Cristòfol de la Castanya, Sant Jaume de Viladrover o dels Bastons, la quadra de Terrassola i part de Balenyà.

Administrativament també formava part de les parròquies foranes el terme i castell de Voltregà, i la mitra rebia rendes de Sant Genís d'Orís i de Sant Esteve de Vinyoles d'Orís, tots dos de l'antic terme del castell d'Orís, i dels llocs i parròquies de Sant Hipòlit de Voltregà, Santa Cecília de Voltregà, les Masies de Voltregà i Sant Martí de Sobremunt. Finalment, alguns masos de Sant Martí d'Aiguafreda també formaven part d'aquesta divisió administrativa dels béns de la mitra.

4.2.2. Termes i castells d'Artés, Sallent i Castellnou de Bages i vila de Santpedor (1377-s. XIX)

La vall d'Artés va ser donada pel rei franc Odó a la seu de Vic l'any 889, com a confirmació, probablement, d'una donació anterior del comte Guifré de Barcelona; aquesta vall era la peça més important del patrimoni primitiu de la seu vigatana. El 1246 Artés es va convertir en el centre d'una extensa baronia episcopal que incloïa els castells i termes de Sallent i de Castellnou de Bages, que el rei Jaume I va permutar amb el bisbe de Vic per les terres valencianes de Segart i de Morvedre, cedides pocs anys abans al bisbe de Vic, sant Bernat Calbó, per la seva participació en la conquesta de València. La baronia incloïa els béns que la mitra cobrava a Santa Maria d'Horta d'Avinyó, i els drets que tenia a la vila de Santpedor.

El domini episcopal sobre Artés no era només jurisdiccional, com en el cas de Sallent de Llobregat o Castellnou de Bages, sinó que hi pertanyien totes les terres, les heretats i els drets com es va decidir en un plet o judici que va tenir lloc l'any 938 en presència del comte Sunyer i del vescomte Guadall perquè alguns particulars havien usurpat terres i drets a l'Església vigatana. En aquest important judici els cent deu caps de casa que residien aleshores a la Vall van reconèixer els termes de la Vall i van declarar que tot el que s'hi contenia pertanyia al bisbe de Vic, per l'esmentada concessió del rei Odó, feta per consell del comte Guifre el Pelós.²³

23. *Enciclopèdia Catalana* (versió en línia) www.grec.net (consulta, 4 de febrer de 2006).

4.2.3. Terme de Santa Maria de l'Estany (1415-s. XIX)

L'església primitiva del monestir de Santa Maria de l'Estany va ser cedida l'any 990 per Sendred de Gurb a la seu de Vic i el bisbe Berenguer Sunifred de Lluçà hi va fundar la canònica de Santa Maria de l'Estany. Va ser un dels centres més actius de la reforma clerical del país impulsada per la reforma gregoriana i va rebre diverses i abundants dotacions, entre les quals hi havia la vila de Moià i els termes de Castellterçol, Castellcir i Muntanyola; a partir de la compra del castell i terme d'Oló (1362), es van iniciar un seguit de tensions que van acabar amb l'incendi de l'abadia el 1395. El 1592 la canònica va ser secularitzada i restà al seu lloc una col·legiata regida per un arxipreste (entre 1595-1603 residia a Moià). La major part de les rendes es van destinar a la dotació de les cinc dignitats reials de canonges: tres de la seu de Barcelona, una de la seu de Girona i una de la seu de Vic. Els béns de Santa Maria de l'Estany incloïen els llocs de Muntanyola, Santa Maria i Sant Joan d'Oló (castells d'Oló i Aguiló), Sant Feliu de Terrassola, Moià, Castellterçol i Castellcir.

4.2.4. Terme i vila de Caldes de Montbui (1210-s. XIX)

Els béns de la mitra a Caldes de Montbui li venien per la compra d'alous el segle XI; pel concanvi entre el bisbe de Vic i el rei Jaume II del castell de Caldes i de Tous per béns a la vila i terme de Caldes de Montbui; i per les cessions i vendes que el llinatge dels Mont-rodon van fer als bisbes de Vic de cases i altres propietats a la vila de Caldes. Des de 1323 el bisbe de Vic tenia casa a Caldes de Montbui (l'antic Palau Reial), ubicat a prop de l'església parroquial.

4.2.5. Terme i vila de Cervera i Nalec

Les possessions de la mitra a Cervera li venien per donacions i pel concanvi entre el bisbe de Vic i el rei Jaume II del castell de Caldes i de Tous per béns a la vila i terme de Cervera.

L'antic castell de Nalec es troba ja esmentat l'any 1082, quan va ser assignat com a dotació del monestir de Sant Pere Gros de Cervera, antic priorat filial de Ripoll. Posteriorment, a mitjan segle XII, per una permuta amb Ripoll va passar a ser propietat de la mitra de Vic. El 1433 el lloc de Nalec va ingressar en el veïnatge de Cervera, però continuava en possessió senyorial dels bisbes de Vic fins que es van extingir les senyories.

4.2.6. Terme i castell de Meda (1580-1592)

Originàriament, el terme del castell de Meda surt consignat als documents sota el terme del castell de Sant Llorenç del Munt (Osona), però els darrers anys del segle X i els primers del segle XI es produeix el canvi de nom i passa a anomenar-se terme del castell de Meda. És al segle XI quan tot el terme i la jurisdicció passen a «dependre dels bisbes de Vic, com a feu de la mitra, amb la força de la

Meda com a centre, mentre que la força de Sant Llorenç va quedar en poder de la família Vilagelans, tenint només un territori jurisdiccional reduït».²⁴ La resta de possessions del castell de Meda van passar a domini del bisbe de Vic al segle XIII, però sense les jurisdiccions alta i baixa.²⁵

4.2.7. Termes i castells de Lluçà, Calaf i Montlleó (1602-s. XVIII)

La data exacta en què el castell de Lluçà passa a formar part dels béns de la mitra ens és desconeguda. Malgrat tot, una part del terme de Sant Boi de Lluçanès estava adscrita al castell de Lluçà i va passar a la mitra de Vic poc després de la venda que l'any 992 el comte de Barcelona va fer a Sendred de Gurb i aquest ho va cedir al bisbe de Vic; i el 1104 «fou establerta una concòrdia entre el bisbe de Vic (Arnau) i Guillem de Lluçà (l'hereu d'en Guisad II): [...] entre altres disposicions, Guillem es comprometé a defensar els béns del bisbe i de l'Església de Vic».²⁶

Els béns de la mitra a Calaf vénen des de molt antic. De fet, el bisbe Arnulf (993-1010) ja va morir al seu castell de Calonge quan tornava de Còrdova i l'any 1010 la «regió de Calaf, que havia estat donada pel comte Borrell a la casa vescomtal de Cardona, fou adjudicada al bisbe Borrell i a l'Església de Vic».²⁷

Finalment, els béns de Montlleó van ingressar a la mitra al voltant de l'any 1100, quan n'era senyor Geribert Hug, amb la seva muller Letgarda, que era parent del bisbe intrús de Vic Guillem Berenguer (1100-1101). Aquests feudals van fer donació al bisbe de Vic d'aquest castell, de Pomar i Briançó. Si bé els castllans successius van fer jurament de fidelitat al bisbe, algun temps després hi van tenir un cert domini els senyors d'Òdena, que també ho eren de Sant Pere dels Arquells, Rubinat i Llandars. El 1254 el bisbe de Vic va traspasar a Pere de Queralt els seus feus de Montlleó, Briançó, Pomar, el Molí de Paratancia i el mas de Torelló.²⁸

4.2.8. Tarragona (horta de) (1637-1804)

El primer intent de repoblar Tarragona, que fracassà, fou escomès pel bisbe de Vic Berenguer Sunifred, a partir de l'any 1089. El 1090, Berenguer Ramon II donà la ciutat i territori de Tarragona a l'Església romana, però sembla que la donació havia caducat quan, a partir del 1117, el bisbe de Barcelona Oleguer emprengué una nova operació repobladora amb el dret que li atorgava el nomenament d'arquebisbe de Tarragona amb primacia sobre les esglésies catalanes i la

24. *Els castells catalans*. V. IV. Barcelona: Rafel Dalmau editors, 1973, p. 905.

25. PONCE I VIVET, Santi, *et al.* *Folgueroles, societat i vida d'un poble*. Vic: Eumo editorial, 2000, p. 93.

26. *Els castells catalans*. *Op. cit.*, p. 808.

27. *Els castells catalans*. V. V. Barcelona: Rafel Dalmau editors, 1976, p. 208.

28. *Enciclopèdia catalana* (versió en línia) www.grec.net (consulta, 4 de febrer de 2006).

transferència dels drets que Ramon Berenguer III tenia sobre la ciutat i el Camp de Tarragona, que s'anava a repoblar. L'operació tampoc no reeixí, malgrat que el 1129 fos confiada al cavaller d'origen normand Robert Bordet (o Aguiló), a qui l'arquebisbe atorgà, en premi, el títol de príncep de Tarragona. Per fi, la repoblació s'efectuà amb l'esforç conjunt del prelat Bernat de Tort (1146-1163), Ramon Berenguer IV i el príncep Robert. Tanmateix, els dos primers van acabar per excloure Robert de l'empresa i repartir-se els drets jurisdiccionals. Amb tot, el repartiment no es va ajustar fins al 1173, entre Alfons I i l'arquebisbe Guillem de Torroja, base del govern i de l'administració del Camp fins al 1391, que Joan I va vendre a la mitra els seus drets i la jurisdicció que hi tenia.²⁹ Dins de la primera conjuntura repobladora de Tarragona, el bisbat de Vic va rebre uns béns que administrava com a ingressos de l'horta de Tarragona.

5. Conclusions

Com s'ha pogut apreciar, el bisbat de Vic té una gran complexitat organitzativa, especialment si tenim en compte que es tracta d'una institució multiterritorial –en el sentit que el seu govern transcendeix un territori determinat i s'estén a diverses comarques del Principat. A més, durant la major part de la seva història ha estat estructurat en dues branques que es complementen (l'eclesiàstica i la senyorial), però que són jurídicament diferents. A aquest fet cal que hi sumem les necessàries i inevitables modificacions que el govern i l'evolució de la diòcesi han requerit per ser administrades, especialment pel que fa al govern del bisbat, més que al de les baronies. Tot plegat fa que a vegades sigui difícil d'entendre la diòcesi i la seva evolució. Per això aquest estudi es complementa amb cartografia i amb les taules que s'annexen en l'apèndix.

Primer de tot, cal dir que tant a les taules on apareixen les llistes de parròquies com a la cartografia, només hi figuren aquells llocs que tenen jurisdicció administrativa. És a dir, només hi apareixen aquells indrets que en algun moment de la seva història sabem que han estat parròquia o parròquia sufragània. Aquest fet ve motivat, primer, perquè en la cartografia es recullen per primer cop, i ni que sigui de manera esquemàtica, les divisions territorials de les parròquies i no les dels municipis, com veurem més endavant. Segon, perquè estem parlant de llocs de culte amb jurisdicció i assignació territorial, i una capella, un santuari, un oratori, no té jurisdicció territorial, sinó que depèn d'una parròquia o d'una parròquia sufragània. Tercer, per la necessitat d'establir una línia coherent i no confondre el lector en la cartografia. I quart, perquè no dir-ho, per la impossibilitat de ser exhaustiu a l'hora de recollir tots els llocs de culte del bisbat, antics i actuals, des del segle XIII fins a l'actualitat.

Pel que fa a la cartografia, es plasmen gràficament nou divisions administratives de les deu que coneixem que hi ha hagut al bisbat de Vic. La divisió del segle

29. *Enciclopèdia catalana* (versió en línia) www.grec.net (consulta, 4 de febrer de 2006).

XII no es dibuixa per la manca de dades que no en permeten fer ni tan sols un simple esbós. Pel que fa als mapes, però, només es reproduïx en gran el de la divisió que actualment està vigent. En aquest hi apareix la divisió actual (2006) aprovada segons el decret de 27 de juliol de 1984, que recull les divisions administratives dels arxiprestats, les divisions territorials entre parròquies, els noms de les parròquies i sufragànies en tant que divisions territorials amb entitat jurídica (no els de capelles, santuaris, etc.), i els accidents geogràfics. La divisió geogràfica que s'ha emprat per definir les àrees ha estat la divisió parroquial, partint de les que definia el mapa del bisbat elaborat el 1969.³⁰ Evidentment, es tracta d'unes divisions que cal prendre amb tota cautela i que caldria afinar en un exercici que excedeix els objectius d'aquest article. Els vuit mapes restants representen l'evolució de les divisions administratives des del segle XIII fins a 1957. En aquests només hi apareix el nom del deganat/arxiprestat. Es tracta d'apreciar com ha canviat la divisió administrativa i la morfologia del bisbat, perdent territori pel sud i per ponent, i guanyant-ne pel nord i, en menor mesura, per llevant. La divisió geogràfica que s'ha emprat per definir les àrees d'aquests vuit mapes ha estat la divisió municipal.

Tot plegat, llistes de taules i cartografia, ajuden a fer-se una idea dels canvis en el territori del bisbat. Malauradament, no disposem ni de dades ni de cartografia per representar, ni que sigui de manera esquemàtica, el territori de les baronies de la mitra. Tot i això, pensem que tot plegat nega la visió immobiliària que a vegades es té d'aquestes grans institucions. Altra cosa és la celeritat dels canvis, o la microdivisió que es dona en certes èpoques, no gaire reculades en el temps. Tant de bo estudis similars d'altres bisbats permetin extreure conclusions fermes sobre aquestes qüestions i altres com les divisions territorials civils.

6. Apèndix

En aquest apèndix documental hi recollim dues taules que mostren l'evolució de l'organització administrativa-territorial del bisbat de Vic. També presentem una taula d'aquells llocs que en algun moment de la seva història sabem que han estat parròquia o parròquia sufragània del bisbat. A la taula s'anota l'adscripció administrativa que han tingut al llarg de la història. Al final hi ha una taula resum del territori de les baronies de la mitra.

30. PUCHADES, Joseph M.; REIXACH, Modest. *Bisbat de Vic: mapa dels termes parroquials*. Vic, 1969.

6.1. Evolució de l'organització administrativa territorial del bisbat de Vic (mitjan s. XII-1984)

Evolució de l'organització administrativa-territorial del bisbat de Vic (mitjan s. XII-1984)				
Categoria	Data / Llei	Període de vigència	Divisió administrativa	Comentari
Deganat	Mitjan s. XII	s. XII-XIII	Oficialat Bages Lluçanès Moianès Ripollès Segarra Urgell	Entre 1146 i 1154 <i>Conesa, les Piles, Biure, Forès i Rocafort, i 12 parròquies dels voltants de Maldà fins a Tarrés i l'Espluga Calba</i> , es van integrar a l'arxidiòcesi de Tarragona.
Deganat	Inicis s. XII	s. XIII-1370	Oficialat Bages Lluçanès Moianès Ripollès Segarra Urgell	
Deganat	1370 (aprox.)	1370-23/12/1597	Oficialat Bages Lluçanès Moianès Ripollès Segarra Alt Urgell (capital Tàrraga) Baix Urgell (capital Cervera)	
Deganat	23/12/1597 (després de la creació del bisbat de Solsona 1593)	23/12/1597-1634	Oficialat Igualada Manresa Prats de Rei Ripoll Sant Antolí	<i>Lluçanès i Moianès</i> passen a formar part de l'Oficialat; <i>Alt i Baix Urgell</i> passen a Solsona; es creen Igualada, Prats de Rei i Sant Antolí a partir de la Segarra; Bages passa a denominar-se Manresa.

Evolució de l'organització administrativa-territorial del bisbat de Vic (mitjan s. XII-1984)				
Categoria	Data / Llei	Període de vigència	Divisió administrativa	Comentari
Deganat	1634	1634-20/12/1854 i 20/06/1855	Oficialat Igualada Manresa Prats de Rei Ripoll Santa Coloma de Queralt	Es crea Santa Coloma de Queralt , desapareix <i>Sant Antolí</i> i alguns deganats pateixen modificacions.
Deganat	1827 / 1835			Segueix el mateix organigrama, però el <i>1827 es perd Sant Marçal del Montseny</i> . El 1835 s'incorporen les parròquies de Sant Romà d'Aranyonet, Santa Maria de Borredà, Sant Esteve de Comià, Sant Vicenç de Maçanós i Santa Maria de Salselles .
Arxiprestats	Decret episcopal de 20/12/1854; divisió reajustada el 20/06/1855	20/12/1854 i 20/06/1855- 20/07/1945	Oficialat de Vic Torelló Igualada Manresa Moià Olost Prats de Rei/Calaf* Ripoll Sant Hilari Sacalm Sant Joan de les Abadesses Santa Coloma de Queralt	Torelló, Moià, Olost i Sant Hilari Sacalm se separaren de l'Oficialat; Sant Joan de les Abadesses se separa de Ripoll. Quan es mor el rector de la parròquia dels Prats de Rei l'arxiprestat passa a ubicar-se i a anomenar-se Calaf (7/03/1856).
Arxiprestats	Decret episcopal de 10/08/1868; «auto definitiu»	1869	Oficialat de Vic Torelló Igualada Manresa Moià Olost Calaf Ripoll Sant Hilari Sacalm Sant Joan de les Abadesses Santa Coloma de Queralt	No va entrar mai en vigor.

Evolució de l'organització administrativa-territorial del bisbat de Vic (mitjan s. XII-1984)				
Categoria	Data / Llei	Període de vigència	Divisió administrativa	Comentari
<i>Arxiprestats</i>	1874			L'organigrama segueix igual però el <i>1874 es perd el monestir de Montserrat i les parròquies de Marganell i Monistrol de Montserrat.</i>
<i>Arxiprestats</i>	Circular episcopal de 10/06/1877 publicada el 08/10/1877	1878 (?) - 1945	Oficialat de Vic Torelló Igalada Manresa Moià Olost Calaf Ripoll Sant Hilari Sacalm Sant Joan de les Abadesses Santa Coloma de Queralt	Aplica la divisió que s'havia publicat el 1868 i que no havia entrat en vigor.
<i>Arxiprestats</i>	Decrets episcopals de 12/07/1945 i 20/07/1945	12-20/07/1945- 30/09/1957	Major Centelles Corcó Manlleu Taradell Torelló Manresa, Santa Maria de la Seu Manresa, N. Sra. del Carme Manresa, Crist Rei Abadesses Igalada Calaf Moià Artés Olost Prats de Lluçanès Ripoll Sacalm Santa Coloma de Queralt	L'Oficialat es converteix en Major i se li segreguen les parròquies per fer els arxiprestats de Centelles, Corcó, Manlleu i Taradell . L'antic arxiprestat de Manresa es divideix en tres: Santa Maria de la Seu, Nostra Senyora del Carme i Crist Rei ; algunes parròquies de l'arxiprestat d'Igalada passen a l'arxiprestat de Calaf i algunes del de Calaf al d'Igalada i als de Manresa; es crea l'arxiprestat d' Artés segregant parròquies de l'arxiprestat de Moià; es crea l'arxiprestat de Prats de Lluçanès segregant parròquies del d'Olost.

Evolució de l'organització administrativa-territorial del bisbat de Vic (mitjan s. XII-1984)				
Categoria	Data / Llei	Període de vigència	Divisió administrativa	Comentari
<i>Arxiprestats</i>	Decret episcopal de 30/09/1957	30/09/1957-1/11/1984	Major Centelles Corcó Manlleu Taradell Torelló Manresa, Santa Maria de la Seu Manresa, N. Sra. del Carme Manresa, Crist Rei Abadesses Igualada Calaf Moia Artés Olost Prats de Lluçanès Ripoll Sacalm Camprodon	L'arxiprestat de <i>Santa Coloma de Queralt</i> passa a Tarragona; les parròquies d' <i>Aguiló, Albió, Guialmons, Llorac, Santa Coloma de Queralt, Savellà, Segura, Rauric i Santa Maria de Valfogona</i> passen a l'arquebisbat de Tarragona; les parròquies de l' <i>Ametlla, Arquells, Civit, Freixenet, Gàver, Gramuntells, Guardiola, Molsosa, Montlleó, Montoliu, Montpalau, Pallarols, Rubinat, Sant Guim, Sant Antolí, Sendomir, Talavera, Tallada i Vilagrasseta</i> , passen al bisbat de Solsona; les parròquies de Balsareny, Colònia Soldevila i Súria passen al bisbat de Solsona; les parròquies del Figaró, Montmany, Riells del Fai, Gallifa, Sant Feliu de Codines, Sant Llorenç Savall, Vilanova del Camí i Poble de Claramunt , passen del bisbat de Barcelona al de Vic; les parròquies de Camprodon, Setcases, Vilallonga, Llanars, Molló i Tregurà , passen del bisbat de Girona al de Vic; la parròquia de Palmerola passa del bisbat de Solsona al de Vic. Es crea l'arxiprestat de Camprodon . L'any 1967 se suprimeixen les parròquies de <i>Sant Martí de Querós</i> i <i>Sant Vicenç de Susqueda</i> per la construcció dels pantans de Sau i Susqueda.
<i>Arxiprestats</i>	Decret episcopal de 27/07/1984	1/11/1984	Vic Ter-Collsabra Guillerics-Congost Manresa Bages-Nord Bages-Sud Ripollès Anoia-Segarra Lluçanès Moianès	Major passa a denominar-se Vic ; Ter-Collsabra engloba els arxiprestats de <i>Corcó, Manlleu, Sacalm, Taradell i Torelló</i> ; l'arxiprestat Guillerics-Congost engloba els arxiprestats de <i>Centelles i Taradell</i> ; l'arxiprestat de Manresa inclou part de les parròquies de la ciutat de Manresa que formaven part de les jurisdiccions de la divisió anterior (<i>Santa Maria de la Seu, Nostra Senyora del Carme i Crist Rei</i>); l'arxiprestat de Bages-Nord inclou part de les jurisdiccions d' <i>Artés, Igualada, Prats de Rei i Olost</i> ; l'arxiprestat del Bages-Sud inclou part de les jurisdiccions de <i>Santa Maria de la Seu, Nostra Senyora del Carme i Crist Rei de Manresa i Prats de Rei</i> ; l'arxiprestat del Ripollès inclou els antics arxiprestats de <i>Ripoll i Abadesses</i> ; l'arxiprestat Anoia-Segarra inclou part dels antics arxiprestats d' <i>Igualada</i> i de <i>Calaf</i> ; l'arxiprestat del Lluçanès es forma de part de l'antic arxiprestat d' <i>Olost</i> i del de <i>Prats de Lluçanès</i> ; l'arxiprestat del Moianès també veu modificats els seus límits.

6.2. Esquema de l'evolució de l'organització administrativa-territorial del bisbat de Vic (mitjan segle XII-1984)

Esquema de l'evolució de l'organització administrativa-territorial del bisbat de Vic (mitjan segle XII-1984)											
s. XII	in. s. XIII	cir. 1370	1597	1634	1854	1878	1945	1957	1984		
Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat de Vic	Major	Major	Vic		
					Torelló	Torelló	Torelló	Torelló	Ter-Collsababra		
					Sant Hilari Sacalm	Sant Hilari Sacalm	Sant Hilari Sacalm	Sant Hilari Sacalm			
							Manlleu	Manlleu			
									Corcó	Corcó	Guilleries-Congost
									Taradell	Taradell	
									Centelles	Centelles	
Lluçanès	Lluçanès	Lluçanès			Olost	Olost	Olost	Olost	Lluçanès		
							Prats de Lluçanès	Prats de Lluçanès			
Moianès	Moianès	Moianès			Moià	Moià	Moià	Moià	Moianès		
							Artés	Artés			
Bages	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa, Seu de	Manresa, Seu de	Bages-Nord		
							Manresa Carne	Manresa Carne	Bages-Sud		
							Manresa, Crist Rei	Manresa, Crist Rei			
Ripollès	Ripollès	Ripollès	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripollès		
					Sant Joan de les Abadesses	Sant Joan de les Abadesses	Abadesses	Abadesses			
Segarra	Segarra	Segarra	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Anoia-Segarra		
			Prats de Rei	Prats de Rei	Prats de Rei-Calaf	Calaf	Calaf	Calaf			
			St. Antolí	Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt			
Urgell	Urgell	Alt Urgell									
		Baix Urgell									
Deganats					Arxiprestats						

6.3. Evolució de l'adscripció administrativa de les parròquies del bisbat de Vic (s. XIII-1984)

Evolució de l'adscripció administrativa de les parròquies del bisbat de Vic (s. XIII-1984)										
Nom	Nom i advocació	Deganat s. XIII	Deganat 1370	Deganat 1597	Deganat 1634	Arxiprestat 1854	Arxiprestat 1878	Arxiprestat 1945	Arxiprestat 1957	Arxiprestat 1984
Aguilar de Segarra	Sant Andreu d'Aguilar de Segarra	Segarra	Segarra	Prats de Rei	Prats de Rei	Prats de Rei	Calaf	Calaf	Calaf	Anoia-Segarra
Aguiló	Santa Maria d'Aguiló	Segarra	Segarra	Igualada	Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	Queralt	Santa Coloma de Queralt	BISBAT DE TARRAGONA	BISBAT DE TARRAGONA
Aiguafreda	Mare de Déu de la Concepció d'Aiguafreda			Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Centelles	Centelles	Guilleries-Congost
Aiguafreda	Sant Martí d'Aiguafreda	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Centelles	Centelles	Guilleries-Congost
Albarells	Sant Martí d'Albarells	Segarra	Segarra	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Anoia-Segarra
Albarells	Santa Maria del Camí d'Albarells							Igualada	Igualada	Anoia-Segarra
Albió	Sant Gil d'Albió	Urgell	Alt Urgell	Sant Antolí	Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	Queralt	Santa Coloma de Queralt	BISBAT DE TARRAGONA	BISBAT DE TARRAGONA
Alboquers	Sant Jaume d'Alboquers	Lluçanès	Lluçanès	Oficialat	Oficialat	Olost	Oficialat	Major	Major	Lluçanès
Alpens	Santa Maria d'Alpens	Lluçanès	Lluçanès	Oficialat	Oficialat	Olost	Olost	Torelló	Torelló	Lluçanès
Ametlla, l'	Sant Pere de l'Ametlla	Urgell	Alt Urgell	Sant Antolí	Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	Queralt	Santa Coloma de Queralt	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Anglesola	Sant Pau d'Anglesola	Urgell	Alt Urgell	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Aranyonet	Sant Romà d'Aranyonet	(nullius: Monestir de Ripoll)	(nullius: Monestir de Ripoll)	(nullius: Monestir de Ripoll)	(nullius: Monestir de Ripoll)	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripollès
Ardesa	Sant Pere d'Ardesa	Segarra	Segarra	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Anoia-Segarra
Argençola	Sant Llorenç d'Argençola	Segarra	Segarra	Igualada	Igualada	Igualada	Manresa	Igualada	Igualada	Anoia-Segarra
Argençola	Santa Eulàlia d'Argençola	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa, Seu de	Manresa, Seu de	Bages-Nord

En gris aquells indrets que en les diferents divisions eren parròquia sufragània, capella, santuari, etc.

Evolució de l'adscripció administrativa de les parròquies del bisbat de Vic (s. XIII-1984)										
Nom	Nom i advocació	Deganat s. XIII	Deganat 1370	Deganat 1597	Deganat 1634	Arxiprestat 1854	Arxiprestat 1878	Arxiprestat 1945	Arxiprestat 1957	Arxiprestat 1984
Arquells, els	Sant Pere dels Arquells	Urgell	Baix Urgell	Sant Antolí	Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	Queralt	Santa Coloma de Queralt	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Artés	Santa Maria d' Artés	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Mojà	Mojà	Artés	Artés	Bages-Nord
Astor, l'	Santa Magdalena d' Astor	Segarra	Segarra	Prats de Rei	Prats de Rei	Prats de Rei	Calaf	Calaf	Calaf	Anoia-Segarra
Avinyó	Sant Joan d' Avinyó	Moianès	Moianès	Oficialat	Oficialat	Mojà	Mojà	Artés	Artés	Bages-Nord
Balenyà	Mare de Déu de l' Ajuda (Sant Fruitós)	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Centelles	Centelles	Guilleries-Congost
Balenyà	Sant Fruitós de Balenyà (Sant Josep fins al s. XX)				Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Centelles	Centelles	Guilleries-Congost
Balenyà	Sant Miquel dels Sants de Balenyà									Guilleries-Congost
Balsareny	Santa Maria de Balsareny	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa, Seu de	Bisbat de Solsona	Bisbat de Solsona
Bellfort	Bellfort	Urgell	Alt Urgell	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Bellmunt	Sant Pere de Bellmunt	Segarra	Segarra	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Bellprat	Sant Salvador de Bellprat			Igualada	Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	Queralt	Santa Coloma de Queralt	Igualada	Anoia-Segarra
Bellpuig	Sant Nicolau de Bellpuig	Urgell	Baix Urgell	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Bertí	Sant Pere de Bertí	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Centelles	Centelles	Guilleries-Congost
Boatella	Sant Martí de Boatella	BISBAT D'URGELL	BISBAT D'URGELL	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	Ripoll	Ripollès
Boixadors	Sant Pere de Boixadors	Segarra	Segarra	Prats de Rei	Prats de Rei	Prats de Rei	Calaf	Calaf	Calaf	Anoia-Segarra

Evolució de l'adscripció administrativa de les parròquies del bisbat de Vic (s. XIII-1984)										
Nom	Nom i advocació	Deganat s. XIII	Deganat 1370	Deganat 1597	Deganat 1634	Arxiprestat 1854	Arxiprestat 1878	Arxiprestat 1945	Arxiprestat 1957	Arxiprestat 1984
Borgonyà	Santa Maria de Botgonyà			Oficialat	Oficialat	Torelló	Torelló	Torelló	Torelló	Ter-Collscabra
Borrassers	Sant Cristòfol de Borrassers	Lluçanès	Lluçanès	Oficialat	Oficialat	Olost	Olost	Olost	Olost	Lluçanès
Borredà	Santa Maria de Borredà	(nullius: Monestir de Ripoll)	(nullius: Monestir de Ripoll)	(nullius: Monestir de Ripoll)	(nullius: Monestir de Ripoll)	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripollès
Brull, el	Sant Martí del Brull	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Taradell	Taradell	Guilleries-Congost
Cabagès	Santa Maria de Cabagès	Ripollès	Ripollès	Ripoll	Ripoll	Torelló	Torelló	Torelló	Torelló	Ter-Collscabra
Cabestany	Sant Joan de Cabestany	Urgell	Segarra	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Cabrianes	Sant Ramon de Cabrianes				Manresa	Manresa	Manresa	Manresa, Seu de	Manresa, Seu de	Bages-Nord
Calaf	Sant Jaume de Calaf	Segarra	Segarra	Prats de Rei	Prats de Rei	Prats de Rei	Calaf	Calaf	Calaf	Anoia-Segarra
Calders	Sant Vicenç de Calders	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Moià	Moià	Artés	Artés	Moianès
Calldetenes	Mare de Déu de la Mercè de Calldetenes					Oficialat de Vic	Oficialat	Major	Major	Vic
Callús	Sant Sadurní de Callús	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa Crist Rei	Manresa Crist Rei	Bages-Sud
Calonge de Segarra	Santa Fe de Calonge de Segarra	Segarra	Segarra	Prats de Rei	Prats de Rei	Prats de Rei	Calaf	Calaf	Calaf	Anoia-Segarra
Campdevàno	Sant Cristòfol de Campdevàno	Ripollès	Ripollès	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripollès
Campdevàno	Sant Llorenç de Campdevàno	Ripollès	Ripollès	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripollès
Camprodon	Santa Maria de Camprodon	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	Camprodon	Ripollès

Evolució de l'adscripció administrativa de les parròquies del bisbat de Vic (s. XIII-1984)										
Nom	Nom i advocació	Deganat s. XIII	Deganat 1370	Deganat 1597	Deganat 1634	Arxiprestat 1854	Arxiprestat 1878	Arxiprestat 1945	Arxiprestat 1957	Arxiprestat 1984
Camps	Santa Maria de Camps	Segarra	Segarra	Prats de Rei	Prats de Rei	Prats de Rei	Calaf	Manresa Crist Rei	Manresa Crist Rei	Bages-Sud
Cantonigròs	Sant Roc de Cantonigròs				Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Corcó	Corcó	Ter-Collsabra
Carbasí	Sant Bartomeu de Carbasí	Segarra	Segarra	Igualada	Igualada	Igualada	Manresa	Igualada	Igualada	Anoia-Segarra
Castanya, la	Sant Cristòfol de la Castanya	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Taradell	Taradell	Guilleries-Congost
Castanyadell	Sant Pere de Castanyadell	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Sant Hilari Sacalm	Sacalm	Sacalm	Sacalm	Guilleries-Congost
Castellar	Sant Miquel de Castellar	Segarra	Segarra	Prats de Rei	Prats de Rei	Prats de Rei	Calaf	Calaf	Calaf	Anoia-Segarra
Castellbell	Sant Vicenç de Castellbell	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa, Seu de	Manresa, Seu de	Bages-Sud
Castelcir	Sant Andreu de Castelcir	Moianès	Moianès	Oficialat	Oficialat	Moià	Moià	Moià	Moià	Moianès
Castellfollit del Boix	Sant Pere de Castellfollit del Boix	Segarra	Segarra	Prats de Rei	Prats de Rei	Manresa	Manresa	Manresa Crist Rei	Manresa Crist Rei	Bages-Sud
Castellgalí	Sant Miquel de Castellgalí	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa, Seu de	Manresa, Seu de	Bages-Sud
Castellnou	Sant Andreu de Castellnou	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa, Seu de	Manresa, Seu de	Bages-Nord
Castellnou de Seana	Sant Joan Baptista de Castellnou de Seana	Urgell	Alt Urgell	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Castellolí	Sant Vicenç de Castellolí	Segarra	Segarra	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Anoia-Segarra
Castelltallat	Sant Miquel de Castelltallat	Segarra	Segarra	Prats de Rei	Prats de Rei	Prats de Rei	Calaf	Manresa Crist Rei	Manresa Crist Rei	Bages-Sud
Castellterçol	Sant Fruitós de Castellterçol	Moianès	Moianès	Oficialat	Oficialat	Moià	Moià	Moià	Moià	Moianès

Evolució de l'adscripció administrativa de les parròquies del bisbat de Vic (s. XIII-1984)										
Nom	Nom i advocació	Deganat s. XIII	Deganat 1370	Deganat 1597	Deganat 1634	Arxiprestat 1854	Arxiprestat 1878	Arxiprestat 1945	Arxiprestat 1957	Arxiprestat 1984
Espelt, l'	Santa Magdalena de l'Espelt	Segarra	Segarra	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Anoia-Segarra
Espinelves	Sant Vicenç d'Espinelves	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Sant Hilari Sacalm	Sacalm	Sacalm	Sacalm	Guilleries-Congost
Estany, l'	Santa Maria de l'Estany	(nullius)	(nullius)	Oficialat	Oficialat	Moià	Moià	Moià	Moià	Moianès
Estiula	Sant Feliu d'Estiula	Ripollès	Ripollès	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripollès
Fàbregues	Sant Joan de Fàbregues	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Corcó	Corcó	Ter-Collsabra
Falgars	Sant Pere de Falgars	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Corcó	Corcó	Ter-Collsabra
Fals	Sant Vicenç de Fals	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa Crist Rei	Manresa Crist Rei	Bages-Sud
Ferrerons	Sant Pere de Ferrerons	Moianès	Moianès	Oficialat	Oficialat	Moià	Moià	Moià	Moià	Moianès
Figaró, el	Sant Rafel del Figaró	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	Centelles	Guilleries-Congost
Figuerola	Sant Salvador de Figuerola	Urgell	Alt Urgell	Sant Antolí	Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	Queralt	Santa Coloma de Queralt	BISBAT DE TARRAGONA	BISBAT DE TARRAGONA
Fillol	Sant Cristòfol de Fillol	Segarra	Segarra	Igualada	Igualada	Santa Coloma de Queralt	Queralt	Santa Coloma de Queralt	Igualada	Anoia-Segarra
Folgueroles	Santa Maria de Folgueroles	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Major	Major	Guilleries-Congost
Fondarella	Santa Maria de Fondarella	Urgell	Alt Urgell	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Fonollosa	Santa Creu de Fonollosa	Segarra	Segarra	Prats de Rei	Prats de Rei	Prats de Rei	Calaf	Manresa Crist Rei	Manresa Crist Rei	Bages-Sud
Freixenet	Sant Guim de Freixenet							Calaf	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA

Evolució de l'adscripció administrativa de les parròquies del bisbat de Vic (s. XIII-1984)										
Nom	Nom i advocació	Deganat s. XIII	Deganat 1370	Deganat 1597	Deganat 1634	Arxiprestat 1854	Arxiprestat 1878	Arxiprestat 1945	Arxiprestat 1957	Arxiprestat 1984
Grevalosa	Santa Cecília de Grevalosa	Segarra	Segarra	Prats de Rei	Prats de Rei	Prats de Rei	Calaf	Calaf	Calaf	Bages-Sud
Guàrdia Pilosa, la	Sant Jaume de la Guàrdia Pilosa	Segarra	Segarra	Prats de Rei	Prats de Rei	Prats de Rei	Calaf	Calaf	Calaf	Anoia-Segarra
Guàrdia, la	Sant Miquel de la Guàrdia	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Manlleu	Manlleu	Ter-Collsabra
Guàrdia-Lada, la (Guardiolada)	Santa Maria de la Guàrdia-Lada	Urgell	Alt Urgell	Sant Antolí	Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	Queralt	Santa Coloma de Queralt	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Guialmons	Mare de Déu del Roser de Guialmons			Sant Antolí	Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	Queralt	Santa Coloma de Queralt	BISBAT DE TARRAGONA	BISBAT DE TARRAGONA
Gurb	Sant Andreu de Gurb	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Major	Major	Vic
Horta d'Avinyó	Santa Maria d'Horta d'Avinyó	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Moià	Moià	Artés	Artés	Bages-Nord
Igualada	Mare de Déu de la Soledat d'Igualada				Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Anoia-Segarra
Igualada	Sagrada Família d'Igualada					Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Anoia-Segarra
Igualada	Santa Maria d'Igualada	Segarra	Segarra	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Anoia-Segarra
Joanet	Sant Mateu de Joanet	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Sant Hilari Sacalm	Sacalm	Sacalm	Sacalm	Guilleries-Congost
Joncadella	Santa Maria de Joncadella	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa Crist Rei	Manresa Crist Rei	Bages-Sud
Jorba	Sant Pere de Jorba	Segarra	Segarra	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Anoia-Segarra
Llaés	Sant Bartomeu de Llaés	Ripollès	Ripollès	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripollès
Llanars	Sant Esteve de Llanars	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	Camprodon	Ripollès

Evolució de l'adscripció administrativa de les parròquies del bisbat de Vic (s. XIII-1984)										
Nom	Nom i advocació	Deganat s. XIII	Deganat 1370	Deganat 1597	Deganat 1634	Arxiprestat 1854	Arxiprestat 1878	Arxiprestat 1945	Arxiprestat 1957	Arxiprestat 1984
Llorac	Sant Joan de Llorac	Urgell	Alt Urgell	Sant Antolí	Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	Queralt	Santa Coloma de Queralt	BISBAT DE TARRAGONA	BISBAT DE TARRAGONA
Llosses, les	Santa Maria de les Llosses	Ripollès	Ripollès	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripollès
Lluçà	Santa Maria de Lluçà	Lluçanès	Lluçanès	Oficialat	Oficialat	Olost	Olost	Prats de Lluçanès	Prats de Lluçanès	Lluçanès
Maçana	Sant Martí de Maçana	Segarra	Segarra	Prats de Rei	Prats de Rei	Prats de Rei	Calaf	Calaf	Calaf	Anoia-Segarra
Maçanós	Sant Vicenç de Maçanós	(nullius: Monestir de Ripoll)	(nullius: Monestir de Ripoll)	(nullius: Monestir de Ripoll)	(nullius: Monestir de Ripoll)	(nullius: Monestir de Ripoll)	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripollès
Maians	Sant Andreu de Maians	Segarra	Segarra	Igualada	Prats de Rei	Manresa	Manresa	Igualada	Igualada	Anoia-Segarra
Malla	Sant Vicenç de Malla	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Taradell	Taradell	Vic
Manlleu	Mare de Déu de Gràcia de Manlleu									Ter-Collscabra
Manlleu	Sant Pau de Manlleu									Ter-Collscabra
Manlleu	Santa Maria de Manlleu	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Manlleu	Manlleu	Ter-Collscabra
Manresa	Crist Rei de Manresa								Manresa Crist Rei	Manresa
Manresa	Crist Rei de Manresa / Sant Pere Màrtir i St. Domènec de Manresa		Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa, Crist rei	Manresa, Crist Rei	Manresa
Manresa	Mare de Déu de la Mercè de Manresa					Manresa				Manresa
Manresa	Mare de Déu de l'Esperança de Manresa					Manresa				Manresa
Manresa	Mare de Déu del Carme de Manresa		Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa, Mare de Déu del Carme	Manresa, Mare de Déu del Carme	Manresa

Evolució de l'adscripció administrativa de les parròquies del bisbat de Vic (s. XIII-1984)										
Nom	Nom i advocació	Deganat s. XIII	Deganat 1370	Deganat 1597	Deganat 1634	Arxiprestat 1854	Arxiprestat 1878	Arxiprestat 1945	Arxiprestat 1957	Arxiprestat 1984
Manresa	Sagrada Família de Manresa					Manresa				Manresa
Manresa	Sant Josep de Manresa					Manresa				Manresa
Manresa	Sant Pere de Manresa					Manresa				Manresa
Manresa	Santa Maria de la Seu de Manresa	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa, Seu de	Manresa, Seu de	Manresa
Manresa	Santa Maria de Vallldaura de Manresa					Manresa	Manresa	Manresa, Seu de	Manresa, Seu de	Manresa
Manresa	Santa Maria del Montserrat de Manresa					Manresa	Manresa	Manresa, Seu de	Manresa, Seu de	Manresa
Manresana, la	Sant Andreu de la Manresana	Segarra	Segarra	Prats de Rei	Prats de Rei	Prats de Rei	Calaf	Calaf	Calaf	Anoia-Segarra
Marfà	Sant Pere de Marfà	Moianès	Moianès	Oficialat	Oficialat	Moià	Moià	Moià	Moià	Moianès
Marganell	Sant Esteve de Marganell		Bages	Manresa	Manresa	Manresa	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA
Matadars	Santa Maria de Matadars	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa			
Matamala	Santa Maria de Matamala	Ripollès	Ripollès	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripollès
Milany	Sant Pere de Milany	Ripollès	Ripollès	Ripoll	Ripoll					
Miralles	Sant Salvador de Miralles	Segarra	Segarra	Prats de Rei	Prats de Rei	Prats de Rei	Calaf	Calaf	Calaf	Anoia-Segarra
Mirambell	Sant Pere de Mirambell	Segarra	Segarra	Prats de Rei	Prats de Rei	Prats de Rei	Calaf	Calaf	Calaf	Anoia-Segarra
Moià	Santa Maria de Moià	Moianès	Moianès	Oficialat	Oficialat	Moià	Moià	Moià	Moià	Moianès

Evolució de l'adscripció administrativa de les parròquies del bisbat de Vic (s. XIII-1984)										
Nom	Nom i advocació	Deganat s. XIII	Deganat 1370	Deganat 1597	Deganat 1634	Arxiprestat 1854	Arxiprestat 1878	Arxiprestat 1945	Arxiprestat 1957	Arxiprestat 1984
Mollerussa	Sant Jaume de Mollerussa	Urgell	Baix Urgell	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Molló	Santa Cecília de Molló	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	Camprodon	Ripollès
Molsosa	Santa Maria de Molsosa	Segarra	Segarra	Prats de Rei	Prats de Rei	Prats de Rei	Calaf	Calaf	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Monistrol de Calders	Sant Feliu de Monistrol de Calders	Moianès	Moianès	Oficialat	Oficialat	Moià	Moià	Artés	Artés	Moianès
Monistrol de Montserrat	Sant Pere de Monistrol de Montserrat	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA
Monistrollet	Santa Maria de Monistrollet	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa, Seu de	Manresa, Seu de	Bages-Sud
Montargull	Sant Jaume de Montargull	Segarra	Segarra	Igualada	Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	Queralt	Santa Coloma de Queralt	BISBAT DE TARRAGONA	BISBAT DE TARRAGONA
Montesquiu	Santa Maria de Montesquiu	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Torelló	Torelló	Torelló	Torelló	Ter-Collsabra
Montgrony	Sant Pere de Montgrony	Ripollès	Ripollès	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripollès
Montlleó	Santa Maria de Montlleó	Urgell	Baix Urgell	Sant Antolí	Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	Queralt	Santa Coloma de Queralt	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Montmaneu	Santa Maria de Montmaneu	Segarra	Segarra	Sant Antolí	Igualada	Igualada	Igualada	Calaf	Calaf	Anoia-Segarra
Montmany	Sant Pau de Montmany	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	Centelles	Guilleries-Congost
Montoliu	Sant Salvador de Montoliu	Urgell	Alt Urgell	Sant Antolí	Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	Queralt	Santa Coloma de Queralt	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Montornès	Sant Joan de Montornès	Urgell	Segarra	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Montpalau	Sant Jaume de Montplau	Urgell	Baix Urgell	Sant Antolí	Igualada	Igualada	Igualada	Calaf	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA

Evolució de l'adscripció administrativa de les parròquies del bisbat de Vic (s. XIII-1984)										
Nom	Nom i advocació	Deganat s. XIII	Deganat 1370	Deganat 1597	Deganat 1634	Arxiprestat 1854	Arxiprestat 1878	Arxiprestat 1945	Arxiprestat 1957	Arxiprestat 1984
Montsolí	Santa Maria de Montsolí	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Sant Hilari Sacalm	Sacalm	Sacalm	Sacalm	Guilleries-Congost
Mora, la	Sant Cebrià de la Mora	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Taradell	Taradell	Guilleries-Congost
Muntanyola	Sant Quirze i Santa Julita de Muntanyola	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Major	Major	Vic
Múnter	Sant Esteve de Múnter	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Taradell	Taradell	Vic
Mura	Sant Martí de Mura	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa, Mare de Déu del Carme	Manresa, Mare de Déu del Carme	Bages-Nord
Navarcles	Santa Maria de Navarcles	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa, Mare de Déu del Carme	Manresa, Mare de Déu del Carme	Bages-Nord
Obergs	Sant Jaume d'Obergs	Urgell	Alt Urgell	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Obiols	Sant Vicenç d'Obiols	Lluçanès	Lluçanès	Oficialat	Oficialat	Olost	Olost	Olost	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Òdena	Sant Pere d'Òdena	Segarra	Segarra	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Anoia-Segarra
Ogassa	Sant Martí d'Ogassa	Ripollès	Ripollès	Ripoll	Ripoll	Sant Joan de les Abadesses	Abadesses	Abadesses	Abadesses	Ripollès
Oló	Sant Joan d'Oló	Moianès	Moianès	Oficialat	Oficialat	Moià	Moià	Artés	Artés	Bages-Nord
Olost	Santa Maria d'Olost	Lluçanès	Lluçanès	Oficialat	Oficialat	Olost	Olost	Olost	Olost	Lluçanès
Orís	Mare de Déu de Gràcia d'Orís							Torelló	Torelló	Ter-Collsabra
Orís	Sant Genís d'Orís	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Torelló	Torelló	Torelló	Torelló	Ter-Collsabra
Oristà	Sant Andreu d'Oristà	Lluçanès	Lluçanès	Oficialat	Oficialat	Olost	Olost	Olost	Olost	Lluçanès

Evolució de l'adscripció administrativa de les parròquies del bisbat de Vic (s. XIII-1984)										
Nom	Nom i advocació	Deganat s. XIII	Deganat 1370	Deganat 1597	Deganat 1634	Arxiprestat 1854	Arxiprestat 1878	Arxiprestat 1945	Arxiprestat 1957	Arxiprestat 1984
Pruit	Sant Andreu de Pruit	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Corcó	Corcó	Ter-Collsabra
Puigmal	Sant Vicenç de Puigmal	Ripollès	Ripollès	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripollès
Puigmal	Santa Lúcia de Puigmal	Ripollès	Ripollès	Ripoll	Ripoll	Sant Joan de les Abadesses	Abadesses	Ripoll	Ripoll	Ripollès
Puig-rodon	Sant Quintí de Puig-rodon	Ripollès	Ripollès	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripollès
Pujalt	Sant Andreu de Pujalt	Segarra	Segarra	Prats de Rei	Prats de Rei	Prats de Rei	Calaf	Calaf	Calaf	Anoia-Segarra
Querós	Sant Martí de Querós	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Sant Hilari Sacalm	Sacalm	Sacalm	Sacalm	
Rajadell	Sant Iscle i Santa Victòria de Rajadell	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa, Seu de	Manresa, Seu de	Bages-Sud
Rauric	Santa Fe de Rauric	Segarra	Segarra	Igualada	Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	Queralt	Santa Coloma de Queralt	BISBAT DE TARRAGONA	BISBAT DE TARRAGONA
Rellinars	Sant Pere de Rellinars	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa			
Rellinars	Sant Pere i Sant Fermí de Rellinars					Manresa	Manresa	Manresa, Seu de	Manresa, Seu de	Bages-Sud
Riba	Sant Climent de la Riba	Lluçanès	Lluçanès	Oficialat	Oficialat	Olost	Olost	Prats de Lluçanès	Prats de Lluçanès	Lluçanès
Riells del Fai	Sant Vicenç de Riells del Fai	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	Moià	Moianès
Ripoll	Sant Josep Obrer de Ripoll									Ripollès ³¹
Ripoll	Sant Pere de Ripoll	Ripollès	Ripollès	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll			

31. La parròquia es va crear l'any 1991.

Evolució de l'adscripció administrativa de les parròquies del bisbat de Vic (s. XIII-1984)										
Nom	Nom i advocació	Deganat s. XIII	Deganat 1370	Deganat 1597	Deganat 1634	Arxiprestat 1854	Arxiprestat 1878	Arxiprestat 1945	Arxiprestat 1957	Arxiprestat 1984
Ripoll	Santa Maria de Ripoll	Ripollès	Ripollès	Ripoll	Ripoll			Ripoll	Ripoll	Ripollès
Riudeperes	Sant Martí de Riudeperes	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Major	Major	Guilleries-Congost
Rocafort	Santa Maria de Rocafort	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa, Mare de Déu del Carme	Manresa, Mare de Déu del Carme	Bages-Sud
Roda de Ter	Sant Pere de Roda de Ter	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Manlleu	Manlleu	Ter-Collsabra
Rodors	Sant Feliu de Rodors	Moianès	Moianès	Oficialat	Oficialat	Moià	Moià	Moià	Moià	Moianès
Roqueta	Santa Maria de la Roqueta	Segarra	Segarra	Igualada	Igualada	Santa Coloma de Queralt	Queralt	Santa Coloma de Queralt	Igualada	Anoia-Segarra
Rubinat	Santa Maria de Rubinat	Urgell	Baix Urgell	Sant Antolí	Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	Queralt	Santa Coloma de Queralt	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Rubió	Santa Maria de Rubió	Segarra	Segarra	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Anoia-Segarra
Rupit	Sant Miquel de Rupit	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Corcó	Corcó	Ter-Collsabra
Saderra	Sant Marcel Saderra	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Torelló	Torelló	Torelló	Torelló	Ter-Collsabra
Salelles	Sant Sadurní de Salelles	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa Crist Rei	Manresa Crist Rei	Manresa
Sallent	Santa Maria de Sallent	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa, Seu de	Manresa, Seu de	Bages-Nord
Salselles	Santa Maria de Salselles	(nullius: Monestir de Ripoll)	(nullius: Monestir de Ripoll)	(nullius: Monestir de Ripoll)	(nullius: Monestir de Ripoll)	Olost	Olost	Prats de Lluçanès	Prats de Lluçanès	Lluçanès
Saltor	Sant Julià de Saltor	Ripollès	Ripollès	Ripoll	Ripoll	Sant Joan de les Abadesses	Abadesses	Ripoll	Ripoll	Ripollès
Sant Agustí de Lluçanès	Sant Agustí de Lluçanès	Lluçanès	Lluçanès	Oficialat	Oficialat	Olost	Olost	Prats de Lluçanès	Prats de Lluçanès	Lluçanès

Evolució de l'adscripció administrativa de les parròquies del bisbat de Vic (s. XIII-1984)										
Nom	Nom i advocació	Deganat s. XIII	Deganat 1370	Deganat 1597	Deganat 1634	Arxiprestat 1854	Arxiprestat 1878	Arxiprestat 1945	Arxiprestat 1957	Arxiprestat 1984
Sant Andreu de Bancells	Sant Andreu de Bancells	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Sant Hilari Sacalm	Sacalm	Sacalm	Sacalm	Guilleries-Congost
Sant Andreu de Llanars	Sant Andreu de Llanars	Lluçanès	Lluçanès	Oficialat	Oficialat	Olost	Olost	Olost	Olost	Lluçanès
Sant Antolí	Sant Antolí	Urgell	Baix Urgell	Sant Antolí	Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	Queralt	Santa Coloma de Queralt	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Sant Bartomeu del Grau	Sant Bartomeu del Grau	Lluçanès	Lluçanès	Oficialat	Oficialat	Olost	Olost	Olost	Olost	Lluçanès
Sant Bernabé de les Tenes	Sant Bernabé de les Tenes	Ripollès	Ripollès	Ripoll	Ripoll		Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripollès
Sant Boi de Lluçanès	Sant Boi de Lluçanès	Lluçanès	Lluçanès	Oficialat	Oficialat	Olost	Olost	Olost	Olost	Lluçanès
Sant Cristòfol de Palamós	Sant Cristòfol de Palamós	Urgell	Baix Urgell	Sant Antolí	Igualada	Igualada	Igualada	Calaf	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Sant Cristòfol de Queralt	Sant Cristòfol de Queralt		Segarra	Igualada	Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	Queralt	Santa Coloma de Queralt	Igualada	Anoia-Segarra
Sant Cugat de Gavadons	Sant Cugat de Gavadons	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Moià	Moià	Moià	Moianès
Sant Cugat del Racó ³²	Sant Cugat del Racó o de Salou	(nullius: Monestir de Ripoll)	(nullius: Monestir de Ripoll)	(nullius: Monestir de Ripoll)	(nullius: Monestir de Ripoll)	Olost ?	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Sant Esteve de la Riba	Sant Esteve de la Riba	Ripollès	Ripollès	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripollès
Sant Esteve de Vallespirans	Sant Esteve de Vallespirans	Ripollès	Ripollès	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripollès

32. Sant Cugat del Racó o de Salou, possiblement mai va estar del bisbat de Vic. Es tracta d'una parròquia que va dependre del monestir de Ripoll fins a l'any 1835, i que a partir d'aquesta època els bisbats de Vic i de Solsona la reclamen com a seva. Vic l'inclou en la taula de l'«Arreglo parroquial» publicat al butlletí del bisbat de 1868 (vegeu nota 17), incorporant-ho a l'arxiprestat d'Olost però, probablement a partir del procediment instruït els anys 1873-74 en aplicació de la butlla *Quae diversa* per regularitzar la dependència de les parròquies que havien correspost a monestirs regulars, va ser definitivament atribuïda a Solsona. Cal recordar que Solsona queda en seu vacant el 1838 i pel concordat de 1851 se suprimeix com a diòcesi per manca de rendes i no és fins a 1891 que el bisbe de Vic, Josep Morgades, n'és nomenat administrador apostòlic fins a la restauració de la diòcesi el 1895.

Evolució de l'adscripció administrativa de les parròquies del bisbat de Vic (s. XIII-1984)										
Nom	Nom i advocació	Deganat s. XIII	Deganat 1370	Deganat 1597	Deganat 1634	Arxiprestat 1854	Arxiprestat 1878	Arxiprestat 1945	Arxiprestat 1957	Arxiprestat 1984
Sant Feliu de Codines	Sant Feliu de Codines	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	Moià	Moianès
Sant Feliu de Planeses	Sant Feliu de Planeses	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Major	Major	Guilleries-Congost
Sant Feliu Sasserra	Sant Feliu Sasserra	Lluçanès	Lluçanès	Oficialat	Oficialat	Olost	Olost	Prats de Lluçanès	Prats de Lluçanès	Lluçanès
Sant Fruitós de Bages	Sant Fruitós de Bages	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa, Mare de Déu del Carme	Manresa, Mare de Déu del Carme	Bages-Nord
Sant Genís de Caraiüll	Sant Genís de Caraiüll	Lluçanès	Lluçanès	Oficialat	Oficialat	Olost	Olost	Olost	Olost	Lluçanès
Sant Genís del Pi	Sant Genís del Pi	Lluçanès	Lluçanès	Oficialat	Oficialat	Olost	Olost	Olost	Olost	Lluçanès
Sant Genís sa Devesa	Sant Genís sa Devesa	Lluçanès	Lluçanès	Oficialat	Oficialat	Olost	Olost	Olost	Olost	Lluçanès
Sant Hilari Sacalm	Sant Hilari Sacalm	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Sant Hilari Sacalm	Sacalm	Sacalm	Sacalm	Guilleries-Congost
Sant Hipòlit de Voltregà	Sant Hipòlit de Voltregà	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Manlleu	Manlleu	Ter-Collsabra
Sant Jaume de Castellnou	Sant Jaume de Castellnou	Segarra	Segarra	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Anoia-Segarra
Sant Jaume de la Coma	Sant Jaume de la Coma	Moianès	Moianès	Oficialat	Oficialat	Moià	Moià	Moià	Moià	Moianès
Sant Jaume d'Olzinelles	Sant Jaume d'Olzinelles	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa, Mare de Déu del Carme	Manresa, Mare de Déu del Carme	Bages-Nord
Sant Joan Baptista i Evangelista de Civit	Sant Joan Baptista i Evangelista de Civit	Urgell	Baix Urgell	Sant Antolí	Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	Queralt	Santa Coloma de Queralt	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Sant Joan de les Abadesses	Sant Joan de les Abadesses	Ripollès	Ripollès	Ripoll	Ripoll	Sant Joan de les Abadesses	Abadesses	Abadesses	Abadesses	Ripollès
Sant Joan de Vilatorrada	Sant Joan de Vilatorrada	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa Crist Rei	Manresa Crist Rei	Manresa

Evolució de l'adscripció administrativa de les parròquies del bisbat de Vic (s. XIII-1984)										
Nom	Nom i advocació	Deganat s. XIII	Deganat 1370	Deganat 1597	Deganat 1634	Arxiprestat 1854	Arxiprestat 1878	Arxiprestat 1945	Arxiprestat 1957	Arxiprestat 1984
Sant Joan del Galí	Sant Joan del Galí	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Major	Major	Vic
Sant Joan i Sant Pau de les Abadesses	Sant Joan i Sant Pau de les Abadesses	Ripollès	Ripollès	Ripoll	Ripoll	Sant Joan de les Abadesses				
Sant Jordi de Lloberes	Sant Jordi de Lloberes	Lluçanès	Lluçanès	Oficialat	Oficialat	Olost	Olost	Manresa, Seu de	Manresa, Seu de	
Sant Julià de Cabrera	Sant Julià de Cabrera	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Corcó	Corcó	Ter-Collsabra
Sant Julià de Vilatorça	Sant Julià de Vilatorça	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Major	Major	Guilleries-Congost
Sant Julià d'Estaràs	Sant Julià d'Estaràs	Urgell	Baix Urgell	Sant Antolí	Santa Coloma de Queralt	Prats de Rei	Calaf	Calaf	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Sant Julià d'Uixols	Sant Julià d'Uixols	Moianès	Moianès	Oficialat	Oficialat	Moià	Moià	Moià	Moià	Moianès
Sant Julià Sassorba	Sant Julià Sassorba	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Major	Major	Vic
Sant Llogari de Castellet	Sant Llogari de Castellet	Moianès	Moianès	Oficialat	Oficialat	Moià	Moià	Moià	Moià	Moianès
Sant Llorenç de Dosmunts	Sant Llorenç de Dosmunts	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Corcó	Corcó	Ter-Collsabra
Sant Llorenç Savall	Sant Llorenç Savall	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	Moià	Moianès
Sant Marçal de Relat	Sant Marçal de Relat	Lluçanès	Lluçanès	Oficialat	Oficialat	Olost	Olost	Artés	Artés	Bages-Nord
Sant Martí d'Albars	Sant Martí d'Albars	Lluçanès	Lluçanès	Oficialat	Oficialat	Olost	Olost	Olost	Olost	Lluçanès
Sant Martí d'Armànies	Sant Martí d'Armànies	Ripollès	Ripollès	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripollès
Sant Martí de Centelles	Sant Martí de Centelles	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Centelles	Centelles	Guilleries-Congost

Evolució de l'adscripció administrativa de les parròquies del bisbat de Vic (s. XIII-1984)										
Nom	Nom i advocació	Deganat s. XIII	Deganat 1370	Deganat 1597	Deganat 1634	Arxiprestat 1854	Arxiprestat 1878	Arxiprestat 1945	Arxiprestat 1957	Arxiprestat 1984
Sant Pere de Claret dels Cavallers	Sant Pere de Claret dels Cavallers	Segarra	Segarra	Prats de Rei	Prats de Rei	Prats de Rei	Calaf	Manresa, Crist Rei	Manresa, Crist Rei	Bages-Sud
Sant Pere de l'Arç	Sant Pere de l'Arç	Segarra	Segarra	Prats de Rei	Prats de Rei	Prats de Rei	Calaf	Calaf	Calaf	Anoia-Segarra
Sant Pere de Montfalcó	Sant Pere de Montfalcó	Segarra	Segarra	Prats de Rei	Prats de Rei	Prats de Rei	Calaf	Igualada	Igualada	Anoia-Segarra
Sant Pere de Torelló	Sant Pere de Torelló	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Torelló	Torelló	Torelló	Torelló	Ter-Collsabra
Sant Pere de Vallcàrquera	Sant Pere de Vallcàrquera	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	Centelles	Guilleries-Congost
Sant Pere de Vilalta	Sant Pere de Vilalta	Segarra	Segarra	Prats de Rei	Prats de Rei	Prats de Rei	Calaf	Manresa, Crist Rei	Manresa, Crist Rei	Bages-Sud
Sant Pere del Brunet	Sant Pere del Brunet	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa, Crist Rei	Manresa, Crist Rei	Bages-Sud
Sant Pere del Grau	Sant Pere del Grau	Lluçanès	Lluçanès	Oficialat	Oficialat	Olost	Olost	Olost	Olost	Lluçanès
Sant Pere del Pla	Sant Pere del Pla	Oficialat	Oficialat	Oficialat						
Sant Pere del Puig	Sant Pere del Puig	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Torelló	Torelló	Torelló	Torelló	
Sant Pere del Vim	Sant Pere del Vim	Segarra	Segarra	Prats de Rei	Prats de Rei	Prats de Rei	Calaf	Calaf	Calaf	Anoia-Segarra
Sant Pere Sallavinera	Sant Pere Sallavinera	Segarra	Segarra	Prats de Rei	Prats de Rei	Prats de Rei	Calaf	Calaf	Calaf	Anoia-Segarra
Sant Ponç de Prades	Sant Ponç de Prades	Segarra	Segarra	Prats de Rei	Prats de Rei	Prats de Rei	Calaf	Calaf	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Sant Quirze de Besora	Sant Quirze i Santa Julita de Besora	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Torelló	Torelló	Torelló	Torelló	Ter-Collsabra
Sant Quirze Safaja	Sant Quirze i Santa Julita Safaja	Moianès	Moianès	Oficialat	Oficialat	Moià	Moià	Moià	Moià	Moianès

Evolució de l'adscripció administrativa de les parròquies del bisbat de Vic (s. XIII-1984)										
Nom	Nom i advocació	Deganat s. XIII	Deganat 1370	Deganat 1597	Deganat 1634	Arxiprestat 1854	Arxiprestat 1878	Arxiprestat 1945	Arxiprestat 1957	Arxiprestat 1984
Sant Roc dels Llidars	Sant Roc dels Llidars	Urgell	Baix Urgell	Sant Antolí	Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	Queralt	Santa Coloma de Queralt	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Sant Sadurní de Rotgers	Sant Sadurní de Rotgers	Ripollès	Ripollès	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripollès
Sant Sadurní d'Osormort	Sant Sadurní d'Osormort	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Sant Hilari Sacalm	Sacalm	Sacalm	Sacalm	Guilleries-Congost
Sant Salvador de Bellver o d'Orís	Sant Salvador d'Orís	Lluçanès	Lluçanès	Oficialat	Oficialat	Olost				
Sant Salvador de Guardiola	Sant Salvador de Guardiola	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa Crist Rei	Manresa Crist Rei	Bages-Sud
Sant Salvador de Serradellors	Sant Salvador de Serradellors	Lluçanès	Lluçanès	Oficialat	Oficialat	Olost	Olost	Olost	Olost	Lluçanès
Sant Salvador d'Horta de Còdol dret	Sant Salvador d'Horta de Còdol dret	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Manlleu	Manlleu	Ter-Collscabra
Sant Vicenç de Castellet	Sant Vicenç de Castellet	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa, Seu de	Manresa, Seu de	Bages-Sud
Sant Vicenç de Torelló	Sant Vicenç de Torelló	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Torelló	Torelló	Torelló	Torelló	Ter-Collscabra
Sant Vicenç de Vilarassau	Sant Vicenç de Vilarassau	Moianès	Moianès	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Moià	Artés	Artés	Bages-Nord
Santa Cecília de Regord	Santa Cecília de Regord	Ripollès	Ripollès	Ripoll	Ripoll					
Santa Cecília de Voltregà	Santa Cecília de Voltregà	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Manlleu	Manlleu	Ter-Collscabra
Santa Coloma Queralt	Santa Coloma de Queralt	Segarra	Segarra	Igualada	Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	Queralt	Santa Coloma de Queralt	BISBAT DE TARRAGONA	BISBAT DE TARRAGONA
Santa Coloma Sasserra	Santa Coloma Sasserra	Moianès	Moianès	Oficialat	Oficialat	Moià	Moià	Moià	Moià	Moianès
Santa Creu de Jutglar	Santa Creu de Jutglar	Lluçanès	Lluçanès	Oficialat	Oficialat	Olost	Olost	Olost	Olost	Lluçanès

Evolució de l'adscripció administrativa de les parròquies del bisbat de Vic (s. XIII-1984)										
Nom	Nom i advocació	Deganat s. XIII	Deganat 1370	Deganat 1597	Deganat 1634	Arxiprestat 1854	Arxiprestat 1878	Arxiprestat 1945	Arxiprestat 1957	Arxiprestat 1984
Santa Creu d'Horta	Santa Creu d'Horta	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Sant Hilari Sacalm	Sacalm	Sacalm	Sacalm	Guilleries-Congost
Santa Eugènia de Berga	Santa Eugènia de Berga	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Taradell	Taradell	Guilleries-Congost
Santa Eugènia de Relat	Santa Eugènia de Relat	Lluçanès	Lluçanès	Oficialat	Oficialat	Olost	Olost	Artés	Artés	Bages-Nord
Santa Eugènia del Congost	Santa Eugènia del Congost	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Centelles	Centelles	Guilleries-Congost
Santa Eulàlia de Pardines	Santa Eulàlia de Pardines	Lluçanès	Lluçanès	Oficialat	Oficialat	Olost	Olost	Prats de Lluçanès	Prats de Lluçanès	Lluçanès
Santa Eulàlia de Puig-oriol	Santa Eulàlia de Puig-oriol	Lluçanès	Lluçanès	Oficialat	Oficialat	Olost	Olost	Prats de Lluçanès	Prats de Lluçanès	Lluçanès
Santa Eulàlia de Riuprimer	Santa Eulàlia de Riuprimer	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Major	Major	Vic
Santa Margarida de Montbui	Santa Margarida de Montbui	Segarra	Segarra	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Igualada	Anoia-Segarra
Santa Margarida de Vallors	Santa Margarida de Vallors	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Sant Hilari Sacalm	Sacalm	Sacalm	Sacalm	Guilleries-Congost
Santa Maria de Besora	Santa Maria de Besora					Torelló	Torelló	Torelló	Torelló	Ter-Collsabra
Santa Maria de Besora	Santa Maria de Besora (castell)	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Torelló	Torelló			
Santa Maria de Corcó	Santa Maria de Corcó	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Corcó	Corcó	Ter-Collsabra
Santa Maria de Durfort	Santa Maria de Durfort	Segarra	Segarra	Prats de Rei	Prats de Rei	Prats de Rei	Calaf	Calaf	Calaf	Anoia-Segarra
Santa Maria de la Cirera	Santa Maria de la Cirera	Urgell	Baix Urgell	Sant Antolí	Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	Queralt	Santa Coloma de Queralt	BISBAT DE TARRAGONA	BISBAT DE TARRAGONA
Santa Maria de la Cisqueuella	Santa Maria de la Cisqueuella	Urgell	Baix Urgell	Sant Antolí	Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	Queralt	Santa Coloma de Queralt	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA

Evolució de l'adscripció administrativa de les parròquies del bisbat de Vic (s. XIII-1984)										
Nom	Nom i advocació	Deganat s. XIII	Deganat 1370	Deganat 1597	Deganat 1634	Arxiprestat 1854	Arxiprestat 1878	Arxiprestat 1945	Arxiprestat 1957	Arxiprestat 1984
Santa Maria del Castell de Sandomir	Santa Maria del Castell de Sandomir	Segarra	Segarra	Prats de Rei	Prats de Rei	Prats de Rei	Calaf	Calaf	BISBAT DE TARRAGONA	BISBAT DE TARRAGONA
Santa Maria del Catllar	Santa Maria del Catllar	Ripollès	Ripollès	Ripoll	Ripoll					
Santa Maria del Coll	Santa Maria del Coll	Urgell	Baix Urgell	Sant Antolí	Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	Queralt	Santa Coloma de Queralt	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Santa Maria d'Oló	Santa Maria d'Oló	Moianès	Moianès	Oficialat	Oficialat	Moià	Moià	Artés	Artés	Bages-Nord
Santpedor	Sant Pere de Santpedor	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa, Mare de Déu del Carme	Manresa, Mare de Déu del Carme	Bages-Nord
Sau	Sant Romà de Sau	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Major	Major	Guilleries-Congost
Savallà del Comtat	Sant Pere de Savallà del Comtat	Urgell	Baix Urgell	Sant Antolí	Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	Queralt	Santa Coloma de Queralt	BISBAT DE TARRAGONA	BISBAT DE TARRAGONA
Savassona	Sant Pere de Savassona	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Major	Major	Guilleries-Congost
Seana	Sant Miquel de Seana	Urgell	Alt Urgell	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Seguers	Sant Pere i Sant Feliu de Seguers	Segarra	Segarra	Prats de Rei	Prats de Rei	Prats de Rei	Calaf	Calaf	Calaf	Anoia-Segarra
Segur	Santa Maria de Segur	Segarra	Segarra	Prats de Rei	Prats de Rei	Prats de Rei	Calaf	Calaf	Calaf	Anoia-Segarra
Segura	Santa Maria de Segura	Urgell	Alt Urgell	Sant Antolí	Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	Queralt	Santa Coloma de Queralt	BISBAT DE TARRAGONA	BISBAT DE TARRAGONA
Sandomir	Sant Pere de Sandomir	Segarra	Segarra	Prats de Rei	Prats de Rei	Prats de Rei	Calaf	Calaf	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE TARRAGONA
Serarols	Sant Miquel de Serarols	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Corcó	Corcó	Ter-Collsabra
Serraïma	Sant Martí de Serraïma	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Artés	Artés	Bages-Nord

Evolució de l'adscripció administrativa de les parròquies del bisbat de Vic (s. XIII-1984)										
Nom	Nom i advocació	Deganat s. XIII	Deganat 1370	Deganat 1597	Deganat 1634	Arxiprestat 1854	Arxiprestat 1878	Arxiprestat 1945	Arxiprestat 1957	Arxiprestat 1984
Serraïma	Sant Pere de Serraïma	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Artés	Artés	Bages-Nord
Serra-sanç	Sant Miquel de Serra-sanç	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa, Seu de	Manresa, Seu de	Bages-Nord
Sesgorgues	Sant Bartomeu Sesgorgues	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Torelló	Torelló	Corcó	Corcó	Ter-Collsababra
Setcases	Sant Miquel de Setcases	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	Camprodon	Ripollès
Seva	Santa Maria de Seva	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Taradell	Taradell	Guilleries-Congost
Sidamon	Santa Maria de Sidamon	Urgell	Alt Urgell	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Siuret	Santa Llúcia de Siuret	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Torelló	Torelló	Torelló	Torelló	Ter-Collsababra
Sobremunt	Sant Martí de Sobremunt	Lluçanès	Lluçanès	Oficialat	Oficialat	Olost	Olost	Manlleu	Manlleu	Lluçanès
Solà de Sant Esteve, el	Sant Esteve del mas Solà	Moianès	Moianès	Oficialat	Oficialat	Moià	Moià	Moià	Moià	Bages-Nord
Sora	Sant Pere de Sora	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Torelló	Torelló	Torelló	Torelló	Ter-Collsababra
Sovelles	Sant Sadurní de Sovelles	Ripollès	Ripollès	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripollès
Súria	Sant Cristòfol de Súria	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa Crist Rei	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Surroca	Sant Martí Surroca	Ripollès	Ripollès	Ripoll	Ripoll	Sant Joan de les Abadesses	Abadesses	Abadesses	Abadesses	Ripollès
Susqueda	Sant Vicenç de Susqueda	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Sant Hilari Sacalm	Sacalm	Sacalm	Sacalm	
Tagamanent	Santa Maria de Tagamanent	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat			Guilleries-Congost

Evolució de l'adscripció administrativa de les parròquies del bisbat de Vic (s. XIII-1984)										
Nom	Nom i advocació	Deganat s. XIII	Deganat 1370	Deganat 1597	Deganat 1634	Arxiprestat 1854	Arxiprestat 1878	Arxiprestat 1945	Arxiprestat 1957	Arxiprestat 1984
Talamanca	Santa Maria de Talamanca	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa, Mare de Déu del Carme	Manresa, Mare de Déu del Carme	Bages-Nord
Talavera	Sant Salvador de Talavera	Urgell	Baix Urgell	Sant Antolí	Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	Queralt	Santa Coloma de Queralt	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Tallada, la	Sant Martí de Tallada	Segarra	Segarra	Prats de Rei	Prats de Rei	Igualada	Igualada	Calaf	Calaf	BISBAT DE SOLSONA
Taradell	Sant Genís de Taradell	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Taradell	Taradell	Guilleries-Congost
Tàrraga	Santa Maria de l'Alba de Tàrraga	Urgell	Alt Urgell	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Tavèrnoles	Sant Esteve de Tavèrnoles	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Major	Major	Guilleries-Congost
Tavertet	Sant Cristòfol de Tavertet	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Corcó	Corcó	Ter-Collscabra
Terrassola	Sant Feliu de Terrassola	Moianès	Moianès	Oficialat	Oficialat	Moià	Moià	Moià	Moià	Moianès
Timor	Sant Jaume de Timor	Segarra	Baix Urgell	Sant Antolí	Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	Queralt	Santa Coloma de Queralt	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Tona	Sant Andreu de Tona	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Centelles	Centelles	Guilleries-Congost
Tona	Santa Maria del Barri / Mare de Déu de Lurdes	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Centelles	Centelles	Guilleries-Congost
Torelló	Mare de Déu de Montserrat de Torelló					Torelló	Torelló	Torelló	Torelló	Ter-Collscabra
Torelló	Sant Feliu de Torelló	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Torelló	Torelló	Torelló	Torelló	Ter-Collscabra
Torre d'Oristà, la	Santa Maria de la Torre d'Oristà	Lluçanès	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Olost	Olost	Olost	Olost	Lluçanès
Tregurà	Sant Julià de Tregurà	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	Camprodon	Ripollès

Evolució de l'adscripció administrativa de les parròquies del bisbat de Vic (s. XIII-1984)										
Nom	Nom i advocació	Deganat s. XIII	Deganat 1370	Deganat 1597	Deganat 1634	Arxiprestat 1854	Arxiprestat 1878	Arxiprestat 1945	Arxiprestat 1957	Arxiprestat 1984
Vacarisses	Sant Pere de Vacarisses	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa, Seu de	Manresa, Seu de	Bages-Sud
Valldenu	Sant Pere de Valldenu	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Centelles	Centelles	Guilleries-Congost
Vallfogona de Ripollès	Sant Julià de Vallfogona de Ripollès	Ripollès	Ripollès	Ripoll	Ripoll	Sant Joan de les Abadesses	Abadesses	Ripoll	Ripoll	Ripollès
Vallfogona de Riucorb	Santa Maria de Vallfogona de Riucorb	Urgell	Baix Urgell	Sant Antolí	Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	Queralt	Santa Coloma de Queralt	BISBAT DE TARRAGONA	BISBAT DE TARRAGONA
Vallfornosa	Sant Salvador de Vallfornosa	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa, Seu de	Manresa, Seu de	Bages-Sud
Vallhonesta	Sant Pere de Vallhonesta	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa, Seu de	Manresa, Seu de	Bages-Sud
Veciana	Santa Maria de Veciana	Segarra	Segarra	Prats de Rei	Prats de Rei	Prats de Rei	Calaf	Igualada	Igualada	Anoia-Segarra
Verders	Sant Vicenç de Sarriera o de Verders	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat					
Verdú	Santa Maria de Verdú	Urgell	Alt Urgell	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Vespella	Sant Cristòfol de Vespella	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Major	Major	Vic
Vic	Mare de Déu de la Pietat de Vic	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Major	Major	Vic
Vic	Mare de Déu de Lurdes de Vic									Vic
Vic	Mare de Déu del Carme de Vic			Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Major	Major	Vic
Vic	Mare de Déu del Remei de Vic			Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Major	Major	Vic
Vic	Sant Domènec de Vic			Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Major	Major	Vic

Evolució de l'adscripció administrativa de les parròquies del bisbat de Vic (s. XIII-1984)										
Nom	Nom i advocació	Deganat s. XIII	Deganat 1370	Deganat 1597	Deganat 1634	Arxiprestat 1854	Arxiprestat 1878	Arxiprestat 1945	Arxiprestat 1957	Arxiprestat 1984
Vic	Sant Pere de Vic (catedral)	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Major	Major	Vic
Vic	Divina Pastora								Major	Vic
Vic	Sant Martí de Sentfores	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Major	Major	Vic
Vic	Santa Maria de la Rodona	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Major		
Vidabona	Santa Maria de Vidabona	Ripollès	Ripollès	Ripoll	Ripoll	Sant Joan de les Abadesses	Abadesses	Ripoll	Ripoll	Ripollès
Vidrà	Sant Hilari de Vidrà	Ripollès	Ripollès	Ripoll	Ripoll	Torelló	Torelló	Torelló	Torelló	Ter-Collsabra
Vilacetrú	Sant Esteve de Vilacetrú	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Manlleu	Manlleu	Ter-Collsabra
Viladecavalls	Sant Pere de Viladecavalls	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa, Seu de	Manresa, Seu de	Bages-Nord
Viladonja	Santa Eulàlia de Viladonja	Ripollès	Ripollès	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripollès
Vilardordis	Mare de Déu de la Salut de Vilardordis	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa, Mare de Déu del Carne	Manresa, Mare de Déu del Carne	Manresa
Viladrau	Sant Martí de Viladrau	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Sant Hilari Sacalm	Sacalm	Taradell	Taradell	Guilleries-Congost
Viladrover	Sant Jaume de Viladrover	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Centelles	Centelles	Guilleries-Congost
Vilagrassa	Santa Maria de Vilagrassa	Urgell	Alt Urgell	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Vilagrasseta	Sant Andreu de Vilagrasseta	Urgell	Baix Urgell	Sant Antolí	Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	Queralt	Santa Coloma de Queralt	BISBAT DE SOLSONA	BISBAT DE SOLSONA
Vilalleons	Santa Maria de Vilalleons	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Taradell	Taradell	Guilleries-Congost

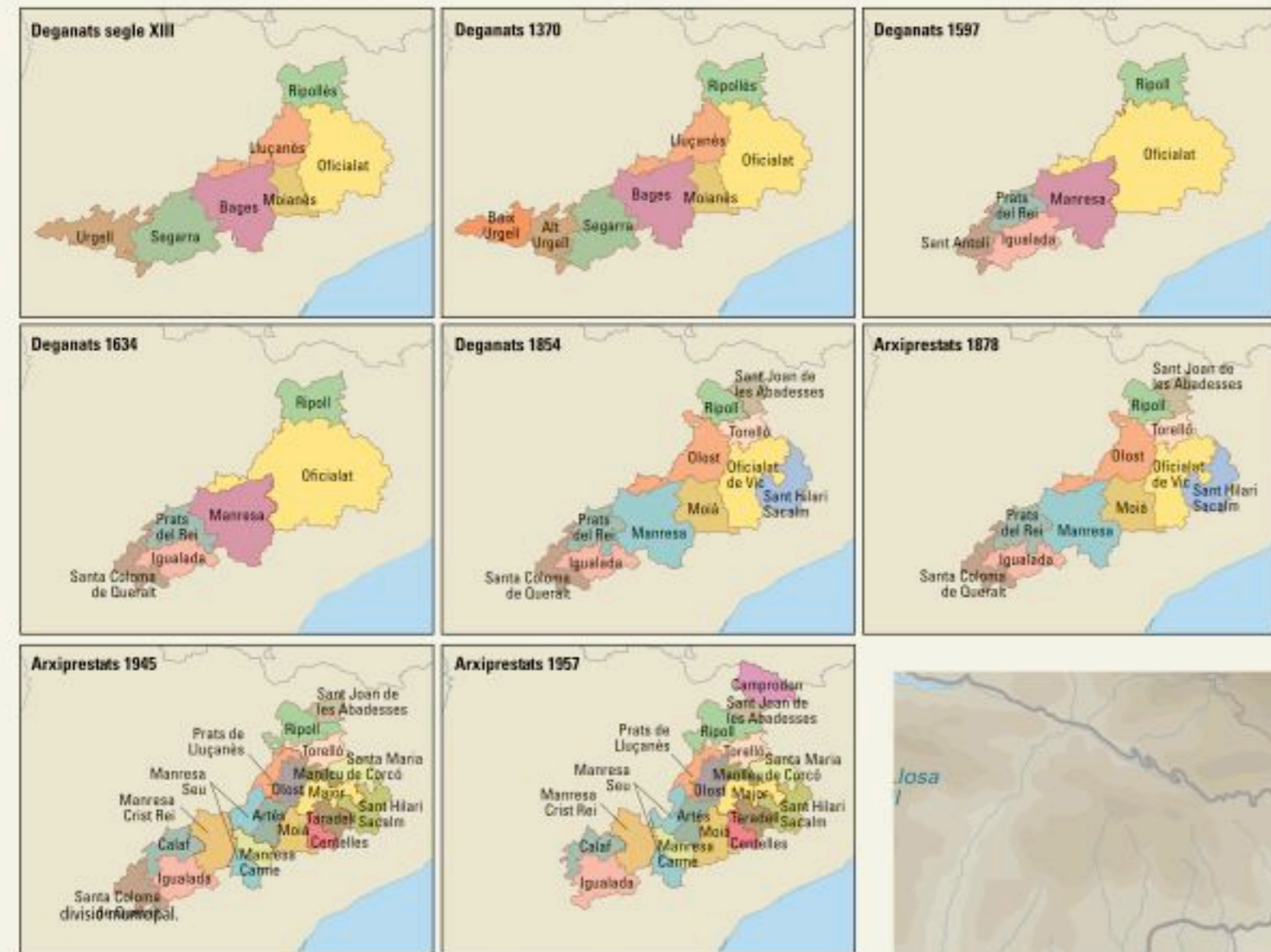
Evolució de l'adscripció administrativa de les parròquies del bisbat de Vic (s. XIII-1984)										
Nom	Nom i advocació	Deganat s. XIII	Deganat 1370	Deganat 1597	Deganat 1634	Arxiprestat 1854	Arxiprestat 1878	Arxiprestat 1945	Arxiprestat 1957	Arxiprestat 1984
Vilallonga de Ter	Sant Martí de Vilallonga de Ter	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	BISBAT DE GIRONA	Camprodon	Ripollès
Vilamirosa	Sant Julià de Vilamirosa	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Major	Major	Vic
Vilanova de Sau	Santa Maria de Vilanova de Sau	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat de Vic	Oficialat	Major	Major	Guilleries-Congost
Vilanova del Camí	Sant Hilari de Vilanova del Camí	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	BISBAT DE BARCELONA	Igualada	Anoia-Segarra
Vilar, el	Santa Maria del Vilar	Bages	Bages	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa	Manresa, Seu de	Manresa, Seu de	Bages-Sud
Vilaramó	Sant Esteve de Vilaramó	Lluçanès	Lluçanès	Oficialat	Oficialat	Olost	Olost	Prats de Lluçanès	Prats de Lluçanès	Bages-Nord
Vinyoles de Portavella	Sant Martí de Vinyoles de Portavella	Ripollès	Ripollès	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripoll	Ripollès
Vinyoles d'Orís	Sant Esteve de Vinyoles d'Orís	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Torelló	Torelló	Torelló	Torelló	Ter-Collsabra
Vola, la	Sant Andreu de la Vola	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Oficialat	Torelló	Torelló	Torelló	Torelló	Ter-Collsabra

6.4. Esquema del territori dels termes de les baronies de la mitra

Esquema del territori dels termes de les baronies de la mitra		
Baronia	Terme	Demarcació
Vic i parròquies foranes	Vic	Vic
	Terme i castell de Gurb	Sant Esteve de Granollers de la Plana; Sant Julià Sassorba; Sant Cristòfol de Vespella; Sant Andreu de Gurb; Sant Bartomeu del Grau
	Terme i parròquia de Santa Eulàlia de Riuprimer	Castell de Torroella-Mas Torroella; Sant Jaume i Sant Cugat d'Alboquers
	Terme i castell del Brull	Sant Martí del Brull; Santa Maria de Seva; Sant Cristòfol de la Castanya; Sant Jaume de Viladrover; Quadra de Terrassola; Balenyà
	Terme i castell de Voltregà	Sant Genís d'Orís (antic terme del castell d'Orís); Sant Esteve de Vinyoles d'Orís (antic terme del castell d'Orís); Sant Hipòlit de Voltregà; Santa Cecília de Voltregà; les Masies de Voltregà; Sant Martí de Sobremunt
	Aiguafreda	Sant Martí Aiguafreda (masos)
Termes i castells d'Artés, Sallent i Castellnou de Bages i vila de Santpedor	Artés	Santa Maria d'Artés
	Sallent	Santa Maria de Sallent
	Castellnou de Bages	Sant Andreu de Castellnou de Bages
	Santpedor	Sant Pere de Santpedor
Terme de Santa Maria de l'Estany	Santa Maria de l'Estany	Monestir de l'Estany–Santa Maria de l'Estany; Sant Quirze i Santa Julita de Muntanyola; Santa Maria d'Oló i Sant Joan d'Oló–Castells d'Oló i d'Aguiló; Sant Feliu de Terrassola; Santa Maria Moià; Sant Fruitós de Castellterçol; Sant Andreu de Castelleir
Terme i vila de Caldes de Montbui	Caldes de Montbui	Caldes de Montbui; Sant Feliu de Codines
Terme i vila de Cervera i Nalec	Cervera i Nalec	Cervera; Nalec; Verdú
Terme i castell de Meda	Castell de Meda	Part dels actuals termes de Folgueroles, Sant Julià de Vilatorrada i Vilanova de Sau
Termes i castells de Lluçà, Calaf i Montlleó	Lluçà	Santa Maria de Lluçà; Sant Boi de Lluçanès (part del terme)
	Calaf	Calaf
	Montlleó	Montlleó; Briançó; Pomar; el Molí de Paratància i el mas de Torelló
Tarragona (horta de)	Tarragona (horta de)	Tarragona (terme)

BISBAT DE VIC

Evolució de la divisió administrativa del Bisbat de Vic (segle XIII - 2006)

Esquemes d'evolució del segle XIII a l'any 1957, recullen el nom del deganat/arxiprestat. La divisió geogràfica que s'ha emprat per definir les àrees ha estat la divisió municipal.

Arxiprestats i parròquies 2006

El mapa de la divisió actual aprovada segons el decret de 27 de juliol de 1984, recull les divisions administratives dels arxiprestats, les divisions territorials entre parròquies i sufragànies en tant que divisions territorials amb emita jurídica (no capelles, santuaris, etc.), i els accidents geogràfics. La divisió geogràfica que s'ha emprat per definir les àrees ha estat la divisió parroquial, partint de les que definia el mapa del bisbat elaborat el 1969 (Josep M. Puchades/Modest Reixach. *Bisbat de Vic: mapa dels termes parroquials*, Vic, 1969).

- Pels nuclis urbans amb més d'una parròquia o sufragània només s'ha fet constar el nom del nucli urbà. Aquests són:
- Vic, que a part de la catedral de Sant Pere que no és parròquia, té les parròquies de la Divina Pastora, Mare de Déu de la Pietat, Mare de Déu de Lurdes, Mare de Déu del Carme, Mare de Déu del Remei, i Sant Domènec.
 - Manresa, amb les parròquies de Santa Maria de la Seu, Crist Rei, Mare de Déu de la Mercè, Mare de Déu de l'Esperança, Mare de Déu del Carme, Sagrada Família, Sant Josep, Sant Pere Apòstol, Santa Maria de Valldaura, i Santa Maria de Montserrat.
 - Igualada, amb les parròquies de Santa Maria, Sagrada Família, i Mare de Déu de la Soledat.
 - Ripoll, amb les parròquies de Santa Maria, i Sant Josep Olier.
 - Campdevànol amb les parròquies de Sant Cristòfol, i Sant Llorenç.
 - Torelló, amb les parròquies de Sant Feliu, i Mare de Déu de Montserrat.
 - Manlleu, amb les parròquies de Santa Maria, Mare de Déu de Gràcia, i Sant Pau.

© Patronat d'Estudis Diocesans. Revista AUSA, núm. 156 (2005) volum XXII. Documentació i elaboració de dades: Jordi Vilamala Salvans. Cartografia: Geotec, Estudi i Projecte Geogràfic. Avaluació cartogràfica: Enric Sorribas Ribes. Impressió: Impremta Davi-Vic.